

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-10-3-19

Druk nr 3157
Warszawa, 22 stycznia 2019 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**- o rodzicielskim świadczeniu
uzupełniającym.**

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Z poważaniem

(-) Mateusz Morawiecki

U S T A W A

z dnia

o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym¹⁾

Art. 1. 1. Ustawa określa warunki i tryb przyznawania oraz zasady wypłacania i finansowania rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, zwanego dalej „świadczeniem”.

2. Celem świadczenia jest zapewnienie niezbędnych środków utrzymania osobom, które zrezygnowały z zatrudnienia lub innej działalności zarobkowej albo ich nie podjęły ze względu na wychowywanie dzieci.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) dziecku – oznacza to dziecko własne lub współmałżonka lub dziecko przysposobione;
- 2) dochodzie – oznacza to:
 - a) przychody podlegające opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27, art. 30 ust. 1 pkt 4a, art. 30a, art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1509, z późn. zm.²⁾), pomniejszone o koszty uzyskania przychodu, należny podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenia społeczne niezaliczone do kosztów uzyskania przychodu oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne,
 - b) dochód z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne,

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawę z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawę z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, ustawę z dnia 27 stycznia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1540, 1552, 1629, 1669, 1693, 2073, 2126, 2159, 2192, 2193, 2215, 2242, 2244, 2245, 2246, 2429 i 2529 oraz z 2019 r. poz. 29.

- c) inne dochody niepodlegające opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych:
- renty określone w przepisach o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin,
 - renty wypłacone osobom represjonowanym i członkom ich rodzin, przyznane na zasadach określonych w przepisach o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin,
 - świadczenia pieniężne oraz ryczałt energetyczny określone w przepisach o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych,
 - dodatek kombatancki, ryczałt energetyczny i dodatek kompensacyjny określone w przepisach o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego,
 - świadczenie pieniężne określone w przepisach o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę Niemiecką lub Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich,
 - emerytury i renty otrzymywane przez osoby, które utraciły wzrok w wyniku działań wojennych w latach 1939–1945 lub eksplozji pozostałych po tej wojnie niewypałów i niewybuchów,
 - świadczenia pieniężne wypłacane osobom uprawnionym na podstawie przepisów o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych,
 - renty inwalidzkie z tytułu inwalidztwa wojennego, kwoty zaopatrzenia otrzymywane przez ofiary wojny oraz członków ich rodzin, renty wypadkowe osób, których inwalidztwo powstało w związku z przymusowym pobytem na robotach w III Rzeszy Niemieckiej w latach 1939–1945, otrzymywane z zagranicy,
 - świadczenia pieniężne wypłacane na podstawie przepisów o weteranach działań poza granicami państwa,
 - emerytury i renty zagraniczne,

- zasiłki chorobowe i zasiłki macierzyńskie określone w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników,
- zasiłki i świadczenia określone w przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa,
- środki bezzwrotnej pomocy zagranicznej otrzymywane od rządów państw obcych, organizacji międzynarodowych lub międzynarodowych instytucji finansowych, pochodzące ze środków bezzwrotnej pomocy przyznanych na podstawie jednostronnej deklaracji lub umów zawartych z tymi państwami, organizacjami lub instytucjami przez Radę Ministrów, właściwego ministra lub agencje rządowe, w tym również w przypadkach, gdy przekazanie tych środków jest dokonywane za pośrednictwem podmiotu upoważnionego do rozdzielania środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej na rzecz podmiotów, którym służyć ma ta pomoc,
- należności ze stosunku pracy osób fizycznych mających miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przebywających czasowo za granicą – w wysokości odpowiadającej równowartości diety z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, określonej w przepisach w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej, wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 917, z późn. zm.³⁾),
- należności pieniężne wypłacone policjantom, żołnierzom, celnikom i pracownikom jednostek wojskowych i jednostek policyjnych użytych poza granicami państwa w celu udziału w konflikcie zbrojnym lub wzmocnienia sił państwa albo państw sojusznicznych, misji pokojowej, akcji zapobieżenia aktom terroryzmu lub ich skutkom, a także należności pieniężne wypłacone żołnierzom, policjantom, celnikom i pracownikom pełniącym funkcje obserwatorów w misjach pokojowych organizacji międzynarodowych i sił wielonarodowych,

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1000, 1076, 1608, 1629, 2215, 2244, 2245, 2377 i 2432.

- dochody członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych z tytułu członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, pomniejszone o składki na ubezpieczenia społeczne,
- kwoty diet nieopodatkowane podatkiem dochodowym od osób fizycznych, otrzymywane przez osoby wykonujące czynności związane z pełnieniem obowiązków społecznych i obywatelskich,
- należności pieniężne otrzymywane z tytułu wynajmu pokoi gościnnych w budynkach mieszkalnych położonych na terenach wiejskich w gospodarstwie rolnym osobom przebywającym na wypoczynku oraz uzyskane z tytułu wyżywienia tych osób,
- dodatki za tajne nauczanie określone w ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2018 r. poz. 967 i 2245),
- dochody uzyskane z działalności gospodarczej prowadzonej na podstawie zezwolenia na terenie specjalnej strefy ekonomicznej określonej w przepisach o specjalnych strefach ekonomicznych,
- ekwiwalenty pieniężne za deputaty węglowe określone w przepisach o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe”,
- ekwiwalenty z tytułu prawa do bezpłatnego węgla określone w przepisach o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003–2006,
- świadczenia określone w przepisach o wykonywaniu mandatu posła i senatora,
- dochody uzyskane z gospodarstwa rolnego,
- dochody uzyskiwane za granicą Rzeczypospolitej Polskiej, pomniejszone odpowiednio o zapłacone za granicą Rzeczypospolitej Polskiej: podatek dochodowy oraz składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne,
- renty określone w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej oraz w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów,

- kwoty otrzymane na podstawie art. 27f ust. 8–10 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych,
 - świadczenie pieniężne i pomoc pieniężną określone w przepisach o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych,
 - dochody uzyskane z działalności gospodarczej określonej w decyzji o wsparciu, o której mowa w ustawie z dnia 10 maja 2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji (Dz. U. poz. 1162) – w części zwolnionej od podatku dochodowego na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 63b ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych;
- 3) emeryturach i rentach – oznacza to emerytury, renty rodzinne, renty inwalidzkie oraz renty z tytułu niezdolności do pracy, w tym renty szkoleniowe, określone w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, o ubezpieczeniu społecznym rolników, o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Straży Marszałkowskiej, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, a także uposażenia w stanie spoczynku określone w przepisach prawa o ustroju sądów powszechnych, przepisach o prokuraturze oraz w przepisach o Sądzie Najwyższym, a także renty szkoleniowe i renty z tytułu niezdolności do pracy określone w przepisach o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, renty z tytułu niezdolności do pracy określone w przepisach o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach, emerytury pomostowe określone w przepisach o emeryturach pomostowych, nauczycielskie świadczenia kompensacyjne określone w przepisach o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, zasiłki przedemerytalne i świadczenia przedemerytalne określone w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, renty socjalne określone w przepisach o rencie socjalnej, a także renty strukturalne określone w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze

środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej oraz w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz okresowe emerytury kapitałowe określone w przepisach o emeryturach kapitałowych;

- 4) gospodarstwie rolnym – oznacza to każde gospodarstwo służące prowadzeniu działalności rolniczej;
- 5) najniższej emeryturze – oznacza to kwotę emerytury, o której mowa w art. 85 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 i 2245 oraz z 2019 r. poz. 39);
- 6) organie rentowym – oznacza to jednostkę organizacyjną Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego lub inny organ emerytalno-rentowy wypłacający emeryturę lub rentę;
- 7) przepisach emerytalnych – oznacza to przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2017 r. poz. 2336 oraz z 2018 r. poz. 650 i 858), ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2018 r. poz. 132, 138, 730 i 912) i ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2017 r. poz. 2225 oraz z 2018 r. poz. 138 i 730);
- 8) przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych – oznacza to przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778, z późn. zm.⁴⁾);
- 9) wychowaniu – oznacza to osobistą opiekę sprawowaną nad dziećmi jako stałe, bezpośrednie i ciągłe sprawowanie ogółu obowiązków spoczywających na rodzicach

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 106, 138, 357, 398, 650, 697, 730, 771, 1076, 1544, 1577, 1613, 1629, 1669, 2126, 2192, 2215, 2244 i 2432 oraz z 2019 r. poz. 60.

w ramach praw im przysługujących względem dziecka, w celu należytego wykonywania pieczy nad jego osobą i majątkiem.

Art. 3. 1. Świadczenie może być przyznane:

- 1) matce, która urodziła i wychowała lub wychowała co najmniej czworo dzieci;
- 2) ojcu, który wychował co najmniej czworo dzieci – w przypadku śmierci matki dzieci albo porzucenia dzieci przez matkę lub w przypadku długotrwałego zaprzestania wychowywania dzieci przez matkę.

2. Świadczenie może być przyznane osobom, o których mowa w ust. 1, zamieszkującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i posiadającym po ukończeniu 16. roku życia centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych), o którym mowa w art. 3 ust. 1a pkt 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przez okres co najmniej 10 lat, jeżeli są:

- 1) obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej lub
- 2) posiadającymi prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, lub
- 3) cudzoziemcami legalnie przebywającymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Świadczenie może być przyznane matce po osiągnięciu wieku 60 lat albo ojcu po osiągnięciu wieku 65 lat, w przypadku gdy nie posiada dochodu zapewniającego niezbędne środki utrzymania.

4. Świadczenie przysługuje pod warunkiem zamieszkiwania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w trakcie jego pobierania.

5. Organ, o którym mowa w art. 5 ust. 1 i 2, może odmówić przyznania świadczenia:

- 1) osobie, którą sąd pozbawił władzy rodzicielskiej lub której sąd ograniczył władzę rodzicielską przez umieszczenie dziecka lub dzieci w pieczy zastępczej;
- 2) w przypadku długotrwałego zaprzestania wychowywania dzieci.

6. Świadczenie nie przysługuje osobie, która jest tymczasowo aresztowana lub odbywa karę pozbawienia wolności.

7. Przepisu ust. 6 nie stosuje się do osób odbywających karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego.

8. Osoba, o której mowa w ust. 6, jest obowiązana niezwłocznie powiadomić organ rentowy o tymczasowym aresztowaniu lub o odbywaniu kary pozbawienia wolności.

9. Świadczenie nie przysługuje osobie uprawnionej do emerytury lub renty w wysokości co najmniej najniższej emerytury.

Art. 4. 1. Ustalenie prawa do świadczenia następuje odpowiednio na wniosek matki albo ojca dzieci.

2. Wniosek jest składany w jednostce organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Jeżeli do wydania decyzji w sprawie przyznania świadczenia właściwy jest Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, wniosek składany jest w jednostce organizacyjnej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

3. Wniosek zawiera:

- 1) dane osoby, która ubiega się o świadczenie:
 - a) imię i nazwisko,
 - b) datę urodzenia,
 - c) numer PESEL albo, jeśli nie nadano tego numeru, serię i numer dowodu osobistego lub numer paszportu,
 - d) adres miejsca zamieszkania,
 - e) adres miejsca pobytu lub ostatniego miejsca zamieszkania – w przypadku osoby nieposiadającej adresu miejsca zamieszkania,
 - f) adres do korespondencji, jeśli jest inny niż adres zamieszkania;
- 2) żądanie wnioskodawcy, w którym wskazuje świadczenie, o jakie się ubiega;
- 3) wskazanie sposobu wypłaty świadczenia wraz z podaniem danych niezbędnych do jego wypłaty;
- 4) podpis wnioskodawcy lub jego przedstawiciela ustawowego albo pełnomocnika.

4. Do wniosku należy dołączyć akty urodzenia dzieci, informację o numerach PESEL dzieci oraz oświadczenie o sytuacji osobistej, rodzinnej, majątkowej i materialnej oraz innych okolicznościach, których ustalenie jest niezbędne do przyznania świadczenia.

5. W oświadczeniu, o którym mowa w ust. 4, wnioskodawca potwierdza następujące okoliczności:

- 1) urodzenie co najmniej czworga dzieci;
- 2) wychowanie co najmniej czworga dzieci;
- 3) posiadanie lub nieposiadanie przerw w wychowywaniu dzieci, a w przypadku posiadania przerw również długość i przyczyny tych przerw;
- 4) datę śmierci matki dzieci lub ich porzucenia przez matkę;
- 5) ograniczenie lub pozbawienie praw rodzicielskich;

- 6) zamieszkiwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i posiadanie po ukończeniu 16. roku życia centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych), o którym mowa w art. 3 ust. 1a pkt 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz długość okresu w jakim wnioskodawca spełniał ten warunek przed złożeniem wniosku o świadczenie;
- 7) posiadanie lub brak ustalonego prawa do emerytury lub renty oraz pobieranie lub niepobieranie emerytury lub renty;
- 8) uzyskiwanie lub nieuzyskiwanie dochodu z tytułu zatrudnienia lub prowadzenia innej działalności zarobkowej;
- 9) posiadanie lub nieposiadanie gospodarstwa rolnego, a w przypadku posiadania gospodarstwa rolnego również powierzchnię tego gospodarstwa;
- 10) uzyskiwanie lub nieuzyskiwanie dochodów z działów specjalnych produkcji rolnej;
- 11) uzyskiwanie lub nieuzyskiwanie innych dochodów;
- 12) przebywanie lub nieprzebywanie w areszcie śledczym lub w zakładzie karnym;
- 13) inne okoliczności niezbędne do oceny spełnienia przesłanek warunkujących przyznanie świadczenia.

6. Okoliczności brane pod uwagę przy rozpatrywaniu wniosku mogą być potwierdzane:

- 1) zaświadczeniami właściwego urzędu skarbowego, które potwierdzają źródła osiągniętych dochodów lub przychodów oraz ich wysokość;
- 2) zaświadczeniami, które potwierdzają aktualne zatrudnienie lub prowadzenie innej działalności zarobkowej, oraz wysokość osiągniętych dochodów lub przychodów;
- 3) zaświadczeniami, które potwierdzają wysokość innych świadczeń pobieranych przez wnioskodawcę;
- 4) zaświadczeniami z urzędu gminy, które potwierdzają rodzaj oraz wielkość posiadanego gospodarstwa rolnego;
- 5) oświadczeniami wnioskodawcy o wysokości dochodu z gospodarstwa rolnego;
- 6) innymi dokumentami, które potwierdzają sytuację osobistą, rodzinną, majątkową i materialną wnioskodawcy.

7. Do celów ustalenia wysokości dochodów uzyskiwanych z zagranicy organ, o którym mowa w art. 5 ust. 1 i 2, dokonuje przeliczenia równowartości w polskich złotych kwoty dochodu wyrażonej w walucie obcej, przy zastosowaniu kursu złotego do waluty obcej ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski z dnia dokonywania przeliczenia przez ten organ,

chyba że umowa międzynarodowa, której stroną jest Rzeczpospolita Polska, lub przepisy Unii Europejskiej stanowią inaczej.

8. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 4–6, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

Art. 5. 1. Świadczenie może przyznać Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, chyba że właściwy do przyznania świadczenia jest organ, o którym mowa w ust. 2.

2. Świadczenie może przyznać Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, jeżeli osoba, o której mowa w art. 3, legitymuje się okresami podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, chyba że emeryturę lub rentę wypłaca jej wyłącznie jednostka organizacyjna Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

3. Przyznanie prawa do świadczenia lub odmowa przyznania prawa do świadczenia następuje w drodze decyzji.

4. Od decyzji przyznającej prawo do świadczenia oraz od decyzji odmawiającej prawo do przyznania świadczenia stronie przysługuje prawo do wniesienia wniosku do organu, który wydał decyzję, o ponowne rozpatrzenie sprawy, na zasadach dotyczących decyzji wydanej w pierwszej instancji przez ministra. Do wniosku stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące odwołań od decyzji określone w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 oraz z 2019 r. poz. 60) oraz dotyczące skarg określone w ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2018 r. poz. 1302, 1467, 1544 i 1629 oraz z 2019 r. poz. 11 i 60).

Art. 6. 1. W celu przyznania prawa do świadczenia oraz ustalenia jego wysokości wnioskodawca jest obowiązany do przedstawiania okoliczności faktycznych mających wpływ na przyznanie prawa lub ustalenia wysokości świadczenia i przedkładania żądanych środków dowodowych. W przypadku nieprzedstawienia wymaganych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych organ, o którym mowa w art. 5 ust. 1 i 2, wzywa wnioskodawcę do uzupełnienia braków w terminie nie krótszym niż siedem dni od dnia otrzymania wezwania, z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje wydanie decyzji o odmowie prawa do świadczenia.

2. Osoba, której przyznano prawo do świadczenia, jest obowiązana do informowania organu rentowego o wszelkich zmianach mających wpływ na prawo lub wysokość wypłacanego świadczenia i przedkładania żądanych środków dowodowych.

3. W przypadku gdy osoba, o której mowa w ust. 2, utrudnia możliwość wyjaśnienia wszystkich okoliczności sprawy, organ rentowy może, w drodze decyzji, wstrzymać wypłatę świadczenia do chwili podjęcia współpracy.

4. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli organ, o którym mowa w art. 5 ust. 1 i 2, lub organ rentowy ma możliwość mniejszym nakładem niż osoba, o której mowa w ust. 1 i 2, ustalić okoliczności niezbędne do przyznania i wypłaty świadczenia.

Art. 7. 1. Wysokość świadczenia nie może być wyższa od najniższej emerytury.

2. W przypadku pobierania emerytury lub renty, w wysokości niższej od najniższej emerytury, świadczenie stanowi dopełnienie jej wysokości do wysokości najniższej emerytury.

3. Prawo do świadczenia powstaje od pierwszego dnia miesiąca, w którym wydano decyzję, nie wcześniej jednak niż od dnia osiągnięcia wieku, o którym mowa w art. 3 ust. 3.

4. Na podstawie decyzji, o której mowa w ust. 3, organ rentowy podejmuje wypłatę świadczenia i zawiadamia o tym zainteresowanego. Do wypłaty świadczenia stosuje się odpowiednio przepisy emerytalne, z wyjątkiem art. 136 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, art. 47 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin i art. 46 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin.

5. Zawiadomienie o podjęciu wypłaty świadczenia powinno określać w szczególności: organ rentowy, osobę uprawnioną do przyznanego świadczenia (z podaniem jej imienia i nazwiska), nazwę świadczenia, numer i symbol świadczenia, termin i tryb płatności świadczenia, datę, od której podejmuje się wypłatę, oraz wysokość świadczenia. Zawiadomienie powinno być opatrzone pieczęcią i podpisem osoby upoważnionej.

6. Świadczenie podlega corocznie waloryzacji na zasadach i w terminie wskazanym dla waloryzacji emerytur i rent przysługujących na podstawie przepisów emerytalnych, z zastrzeżeniem ust. 1 i 2.

7. Jeżeli ustaną okoliczności będące podstawą przyznania świadczenia, prawo do świadczenia ustaje. Organ rentowy stwierdza decyzją ustanie prawa do świadczenia i wstrzymuje jego wypłatę.

8. Jeżeli ustaną przesłanki wstrzymania wypłaty świadczenia przed uprawomocnieniem decyzji, o której mowa w ust. 7, organ rentowy podejmuje wypłatę na okres nie dłuższy niż wskazany w decyzji organu, o którym mowa w art. 5 ust. 1 i 2.

9. W razie przyznania emerytury lub renty, o których mowa w ust. 2, w wysokości niższej niż najniższa emerytura, wznowienia ich wypłaty lub przeliczenia ich wysokości, świadczenie podlega przeliczeniu z urzędu, w taki sposób, aby łączna kwota przyznanej lub przeliczonej emerytury lub renty oraz świadczenia nie przekroczyła kwoty najniższej emerytury.

Art. 8. 1. Osoba, która pobrała nienależnie świadczenie, jest obowiązana do jego zwrotu.

2. Za nienależnie pobrane świadczenie uważa się świadczenie:

- 1) wypłacone mimo ustania okoliczności będących podstawą przyznania świadczenia, jeżeli osoba pobierająca to świadczenie była pouczone o braku prawa do jego pobierania;
- 2) przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą to świadczenie;
- 3) przyznane na podstawie decyzji, której następnie stwierdzono nieważność, albo przyznane na podstawie decyzji, która została następnie uchylona w wyniku wznowienia postępowania, i osobie odmówiono prawa do świadczenia;
- 4) wypłacone osobie innej niż osoba, która została wskazana w decyzji przyznającej świadczenie, z przyczyn niezależnych od organu rentowego.

3. Od kwot nienależnie pobranego świadczenia, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, 2 i 4, są naliczane odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego.

4. Należności z tytułu nienależnie pobranego świadczenia ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat, licząc od dnia, w którym decyzja o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranego świadczenia stała się prawomocna.

5. Nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranego świadczenia za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenie zawiadomiła organ rentowy o zajściu

okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczenia, obniżenie wysokości świadczenia albo wstrzymanie wypłaty świadczenia, a mimo to świadczenie było jej nadal wypłacane, w pozostałych przypadkach – za okres dłuższy niż 3 lata.

6. Nienależnie pobrane świadczenie podlega egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

7. Kwoty nienależnie pobranego świadczenia podlegają zwrotowi łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienie na rachunek bankowy wskazany przez organ rentowy. Odsetki są naliczane od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu wypłaty świadczenia do dnia spłaty.

8. Podmiot prowadzący rachunek płatniczy oraz bank i spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa prowadzące rachunek inny niż płatniczy, a także wydawca instrumentu płatniczego są obowiązani zwrócić organowi rentowemu kwoty świadczeń przekazane na ten rachunek albo instrument płatniczy za miesiące następujące po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć osoby uprawnionej do świadczenia.

Art. 9. 1. Ze świadczenia, po odliczeniu składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz zaliczki i innych należności z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych, dokonuje się potrąceń i egzekucji na zasadach określonych w przepisach emerytalnych.

2. W przypadku, o którym mowa w art. 7 ust. 2, potrąceń i egzekucji dokonuje się od łącznej kwoty emerytury lub renty i świadczenia, na zasadach określonych w przepisach emerytalnych, z wyjątkiem art. 141 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 10. 1. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego realizują zadania z zakresu świadczenia jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej.

2. Do finansowania świadczenia mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, z późn. zm.⁵⁾).

3. Świadczenie i koszty jego obsługi są finansowane z budżetu państwa.

4. Koszty obsługi, o których mowa w ust. 3, w przypadku organów, o których mowa w ust. 1, wynoszą 2,5% wypłat świadczeń.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 62, 1000, 1366, 1669, 1693, 2245, 2354 i 2500.

Art. 11. 1. Do postępowania w sprawie świadczenia, w zakresie nieuregulowanym w ustawie, stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

2. Od decyzji organu rentowego wydanej w sprawie ponownego ustalenia wysokości świadczenia, ustania prawa do świadczenia, wypłaty świadczenia oraz zwrotu nienależnie pobranego świadczenia przysługuje odwołanie do właściwego sądu w terminie i według zasad określonych w przepisach ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, z późn. zm.⁶⁾).

3. Jeżeli organ rentowy uzna odwołanie za słuszne, zmienia lub uchyla decyzję niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni od dnia wniesienia odwołania. W tym przypadku odwołaniu nie nadaje się dalszego biegu.

4. Jeżeli odwołanie nie zostało w całości lub w części uwzględnione, organ rentowy przekazuje niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni od dnia wniesienia odwołania, sprawę do sądu wraz z uzasadnieniem.

Art. 12. Organ rentowy, o którym mowa w art. 5 ust. 1 i 2, lub inny organ rentowy są uprawnione do pozyskiwania i przetwarzania danych osobowych w zakresie niezbędnym do przyznawania i ustania prawa do świadczenia, ustalania wysokości i wypłacania świadczenia.

Art. 13. Rada Ministrów składa co 4 lata Sejmowi i Senatowi, w terminie do dnia 30 czerwca, sprawozdanie z realizacji ustawy za 4 lata poprzedzające rok złożenia sprawozdania.

Art. 14. W ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682 oraz z 2018 r. poz. 950) w art. 135 w § 3 w pkt 4 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) rodzicielskie świadczenie uzupełniające, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. poz. ...)”.

Art. 15. W ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2017 r. poz. 2336 oraz z 2018 r. poz. 650 i 858) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6 pkt 10c otrzymuje brzmienie:

„10c) ustalonym prawie do emerytury lub renty – rozumie się ustalone prawo do emerytury lub renty z ubezpieczenia albo ustalone prawo do emerytury lub renty na podstawie przepisów emerytalnych lub innych przepisów o zaopatrzeniu

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1467, 1499, 1544, 1629, 1637, 1693, 2385 i 2432 oraz z 2019 r. poz. 55 i 60.

emerytalnym, albo ustalone prawo do emerytury pomostowej na podstawie przepisów o emeryturach pomostowych lub do nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych na podstawie przepisów o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, a także ustalone prawo do zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, przyznanego na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, świadczenia o charakterze rentowym z instytucji zagranicznej oraz do rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. poz. ...);”;

- 2) w art. 16 w ust. 2 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:
„3a) osobę pobierającą rodzicielskie świadczenie uzupełniające, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym, do uzyskania 25-letniego okresu ubezpieczenia emerytalno-rentowego, o którym mowa w art. 19 ust. 1 pkt 2;”;
- 3) w art. 36 w ust. 1 dodaje się pkt 11 w brzmieniu:
„11) przyznania rodzicielskich świadczeń uzupełniających, o których mowa w ustawie z dnia ... o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym.”.

Art. 16. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1509, z późn. zm.⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 21 w ust. 1 po pkt 95 dodaje się pkt 95a w brzmieniu:
„95a) odsetki z tytułu nieterminowej wypłaty zasiłków pieniężnych z ubezpieczenia społecznego;”;
- 2) w art. 34:
 - a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Organy rentowe są obowiązane jako płatnicy pobierać zaliczki miesięczne od wypłacanych bezpośrednio przez te organy emerytur i rent, świadczeń przedemerytalnych i zasiłków przedemerytalnych, nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych, zasiłków pieniężnych z ubezpieczenia społecznego, rent strukturalnych, rent socjalnych oraz rodzicielskich świadczeń uzupełniających.”,

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1540, 1552, 1629, 1669, 1693, 2073, 2126, 2159, 2192, 2193, 2215, 2242, 2244, 2245, 2246, 2429 i 2529 oraz z 2019 r. poz. 29.

- b) w ust. 4 w pkt 2 lit. a otrzymuje brzmienie:
„a) nie otrzymuje emerytury, renty lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego za pośrednictwem płatnika,”
- c) w ust. 7 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
„Organy rentowe są obowiązane sporządzić i przekazać roczne obliczenie podatku, według ustalonego wzoru, podatnikom uzyskującym dochód z emerytur i rent, rent strukturalnych, rent socjalnych, świadczeń przedemerytalnych, zasiłków przedemerytalnych, nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych i rodzicielskich świadczeń uzupełniających oraz urzędowi skarbowemu, przy pomocy którego właściwy według miejsca zamieszkania podatnika naczelnik urzędu skarbowego wykonuje swoje zadania, a w przypadku podatnika, o którym mowa w art. 3 ust. 2a, urzędowi skarbowemu, przy pomocy którego właściwy w sprawach opodatkowania osób zagranicznych naczelnik urzędu skarbowego wykonuje swoje zadania; obowiązek ten nie dotyczy podatników:”
- d) ust. 10 otrzymuje brzmienie:
„10. Jeżeli podatnik dokonał zwrotu nienależnie pobranych emerytur i rent lub zasiłków z ubezpieczenia społecznego, rent strukturalnych, rent socjalnych, świadczeń przedemerytalnych, zasiłków przedemerytalnych, nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych, rodzicielskich świadczeń uzupełniających, otrzymanych bezpośrednio z tego organu, a obowiązek poboru zaliczek przez ten organ trwa – organ rentowy odejmuje od dochodu kwoty zwrotów dokonanych w roku podatkowym przy ustalaniu wysokości zaliczek oraz w rocznym obliczeniu dochodu, zamieszczając na tym rozliczeniu odpowiednie informacje.”

Art. 17. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778, z późn. zm.⁸⁾) w art. 73 w ust. 3 po pkt 6 dodaje się pkt 6a w brzmieniu:

- „6a) przyznawanie rodzicielskich świadczeń uzupełniających, o których mowa w ustawie z dnia ... o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. poz. ...);”

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 106, 138, 357, 398, 650, 697, 730, 771, 1076, 1544, 1577, 1613, 1629, 1669, 2126, 2192, 2215, 2244 i 2432 oraz 2019 r. poz. 60.

Art. 18. W ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2017 r. poz. 1368, z późn. zm.⁹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 13 w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) jest uprawniona do zasiłku dla bezrobotnych, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego lub nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego;”;

2) w art. 18 ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Świadczenie rehabilitacyjne nie przysługuje osobie uprawnionej do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, zasiłku dla bezrobotnych, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego oraz do urlopu dla poratowania zdrowia, udzielonego na podstawie odrębnych przepisów.”.

Art. 19. W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2220 i 2354 oraz z 2019 r. poz. 60) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3:

a) w pkt 23 lit. d otrzymuje brzmienie:

„d) utratą zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, a także emerytury lub renty, renty rodzinnej, renty socjalnej lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. poz. ...),”;

b) w pkt 24 lit. d otrzymuje brzmienie:

„d) uzyskaniem zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, a także emerytury lub renty, renty rodzinnej, renty socjalnej lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym;”;

2) w art. 16a w ust. 8 w pkt 1 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia

⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1076, 1544, 1629, 1669, 1925 i 2244 oraz z 2019 r. poz. 60.

emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym,”;

3) w art. 17 w ust. 5 w pkt 1 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym,”.

Art. 20. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1510, z późn. zm.¹⁰⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 5 po pkt 20 dodaje się pkt 20a w brzmieniu:

„20a) osoba pobierająca rodzicielskie świadczenie uzupełniające – osobę, o której mowa w art. 3 ustawy z dnia ... o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. poz. ...);”;

2) w art. 66 w ust. 1 po pkt 16 dodaje się pkt 16a w brzmieniu:

„16a) osoby pobierające rodzicielskie świadczenie uzupełniające;”;

3) po art. 72 dodaje się art. 72a w brzmieniu:

„Art. 72a. Obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego osób pobierających rodzicielskie świadczenie uzupełniające powstaje od dnia, od którego przysługuje jego wypłata, i wygasa z dniem zaprzestania pobierania świadczenia.”;

4) w art. 75 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Osoby pobierające emeryturę lub rentę lub rodzicielskie świadczenie uzupełniające zgłasza do ubezpieczenia zdrowotnego jednostka organizacyjna Zakładu Ubezpieczeń Społecznych określona w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, właściwa do wydania decyzji w sprawach świadczeń, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, właściwy organ emerytalny lub instytucja wypłacająca emeryturę lub rentę albo bank dokonujący wypłaty emerytury lub renty z zagranicy do 15. dnia miesiąca

¹⁰⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1515, 1532, 1544, 1552, 1669, 1925, 2192 i 2429 oraz z 2019 r. poz. 60.

następującego po miesiącu, w którym powstał obowiązek ubezpieczenia lub zaistniały zmiany dotyczące tego obowiązku.”;

- 5) w art. 81 w ust. 8 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:
„2a) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 16a, jest kwota rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego;”;
- 6) w art. 85 ust. 9 otrzymuje brzmienie:
„9. Za osobę pobierającą emeryturę lub rentę lub rodzicielskie świadczenie uzupełniające składkę jako płatnik oblicza, pobiera z kwoty emerytury lub renty, o której mowa w art. 81 ust. 8 pkt 2 i ust. 9, albo z kwoty rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o której mowa w art. 81 ust. 8 pkt 2a, i odprowadza jednostka organizacyjna Zakładu Ubezpieczeń Społecznych określona w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, właściwa do wydawania decyzji w sprawach świadczeń, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, inny właściwy organ emerytalny lub rentowy lub instytucja wypłacająca emeryturę lub rentę albo bank dokonujący wypłaty emerytury lub renty z zagranicy.”.

Art. 21. W ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2018 r. poz. 554, z późn. zm.¹¹⁾) w art. 2 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w pkt 17 lit. d otrzymuje brzmienie:
„d) utratą zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, a także emerytury lub renty, renty rodzinnej, renty socjalnej lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. poz. ...),”;
- 2) w pkt 18 lit. d otrzymuje brzmienie:
„d) uzyskaniem zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, a także emerytury lub renty, renty rodzinnej, renty socjalnej lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym,”.

¹¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 650, 1000, 1544, 1669, 2354 i 2432 oraz z 2019 r. poz. 55 i 60.

Art. 22. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, z późn. zm.¹²⁾) w art. 50 w ust. 6 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) wypłat i obsługi świadczeń rodzinnych, rodzicielskich świadczeń uzupełniających, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego, dodatku wychowawczego, o którym mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, oraz finansowania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy;”.

Art. 23. W ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2018 r. poz. 2134 i 2354 oraz z 2019 r. poz. 60) w art. 2 wprowadza się następujące zmiany:

1) w pkt 19 lit. d otrzymuje brzmienie:

„d) utratą zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, a także emerytury lub renty, renty rodzinnej, renty socjalnej lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. poz. ...),”;

2) w pkt 20 lit. d otrzymuje brzmienie:

„d) uzyskaniem zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, a także emerytury lub renty, renty rodzinnej, renty socjalnej lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym,”.

Art. 24. Przepis art. 21 ust. 1 pkt 95a dodany ustawą zmienianą w art. 16 ma zastosowanie do dochodów (przychodów) uzyskanych od dnia 1 stycznia 2019 r.

Art. 25. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 marca 2019 r.

¹²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 62, 1000, 1366, 1669, 1693, 2245, 2354 i 2500.

UZASADNIENIE

Projektowana ustawa ma na celu uhonorowanie i docenienie okresu wychowywania dzieci. Stąd też projektowana regulacja określa warunki i tryb przyznawania oraz zasady wypłacania i finansowania rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, zwanego dalej „świadczeniem”.

Podstawowym celem projektowanej regulacji jest zapewnienie środków utrzymania osobom, które zrezygnowały z zatrudnienia lub go nie podjęły ze względu na wychowywanie dzieci w rodzinach wielodzietnych. Projektowane zmiany podkreślają ważną z punktu widzenia rozwoju kraju funkcję społeczną pełnioną przez rodziców, w większości kobiety, związaną z wychowaniem dzieci.

Projekt ustawy jest realizacją zapowiedzi Premiera Mateusza Morawieckiego w części dotyczącej uhonorowania osób, które wychowały co najmniej czworo dzieci i z tytułu długoletniego zajmowania się potomstwem nie wypracowały emerytury w wysokości odpowiadającej co najmniej kwocie najniższej emerytury. Projektowane regulacje doceniają trud wychowawczy rodziców w rodzinach wielodzietnych, przewidując zapewnienie określonych środków po osiągnięciu odpowiedniego wieku.

Proponuje się przyznanie świadczeń osobom, które urodziły i wychowały albo wychowały co najmniej czworo dzieci i nie nabyły prawa do emerytury lub też ich emerytura wypłacana przez organ rentowy jest niższa od najniższej emerytury.

Będzie to świadczenie nieskładkowe (pozaubezpieczeniowe) o specjalnym charakterze, które jedynie uzupełniająco lub zastępczo będzie powiązane z ryzykiem starości. O świadczenie będą mogły się ubiegać osoby w wieku wynoszącym co najmniej 60 lat w przypadku kobiet i 65 lat w przypadku mężczyzn. Świadczenie to będzie miało za zadanie przeciwdziałać ubóstwu tej grupy osób i nie będzie związane z wcześniejszym opłacaniem składek na ubezpieczenia społeczne na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

W świetle unijnych przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 166 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm.) świadczenie, ze względu na swój zakres podmiotowy, cele i warunki przyznania, posiadanie cech zarówno ustawodawstwa dotyczącego zabezpieczenia społecznego, jak i pomocy społecznej, powinno zostać uznane za specjalne nieskładkowe świadczenie

pieniężne. Dlatego też świadczenie jako specjalne nieskładkowe świadczenie pieniężne zostanie zgłoszone przez przedstawicieli Rzeczypospolitej Polskiej do wpisu w załączniku X do ww. rozporządzenia. Przedmiotowe zgłoszenie, w formie propozycji nowelizacji ww. załącznika, nastąpi po ogłoszeniu ustawy w Dzienniku Ustaw.

Świadczenie to definiuje się przez jego cel, którym jest zabezpieczenie sytuacji dochodowej osób, które poświęciły się wychowaniu co najmniej czworga dzieci.

Świadczenie może być przyznane osobom zamieszkującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i posiadającym, po ukończeniu 16. roku życia, centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych), o którym mowa w art. 3 ust. 1a pkt 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1509, z późn. zm.), na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres co najmniej 10 lat, jeżeli są:

- 1) obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej lub
- 2) posiadającymi prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, lub
- 3) cudzoziemcami legalnie przebywającymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Świadczenie może być przyznane osobie spełniającej powyższe kryteria, która:

- 1) w trakcie pobierania świadczenia zamieszkuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) nie posiada dochodu zapewniającego niezbędne środki utrzymania albo ma prawo do emerytury lub renty w wysokości niższej niż wysokość najniższej emerytury.

Świadczenie będzie przysługiwać na wniosek osoby zainteresowanej, spełniającej kryterium urodzenia i wychowania albo wychowania co najmniej czwórki dzieci. Przez dziecko projektodawca rozumie dziecko własne lub współmałżonka lub dziecko przysposobione (art. 2 pkt 1 projektowanej ustawy).

Przez wychowanie dzieci projektodawca rozumie osobistą opiekę sprawowaną nad dziećmi jako stałe, bezpośrednie i ciągłe sprawowanie ogółu obowiązków spoczywających na rodzicach w ramach praw im przysługujących względem dziecka, w celu należytego wykonywania pieczy nad jego osobą i majątkiem (art. 2 pkt 9

projektu ustawy). Wychowanie jest najważniejszym procesem w życiu człowieka. Ma bowiem wpływ na stosunek jednostki do otaczającego świata, kształtowanie się systemu wartości, norm, celu życia. W literaturze przez definicję wychowania rozumie się całość wpływów i oddziaływań, kształtujących rozwój człowieka oraz przygotowujących go do życia w społeczeństwie. W powyższym sformułowaniu wychowywanie ujmowane jest jako proces złożony, obejmujący różnorodne formy oddziaływania na człowieka, warunkujący jego rozwój w poszczególnych fazach całego życia. Wśród tych różnorodnych czynników oddziałujących na człowieka możemy wyróżnić wpływy rodziny, otoczenia i rówieśników. Dziecko, będąc członkiem rodziny, uczestniczy w jej życiu, obserwuje zachowanie dorosłych w różnych sytuacjach życiowych, które przejmuje i włącza w postępowanie własne, uczy się mówić, odróżniać zachowania właściwe od niewłaściwych, przyswaja sobie wiele nawyków. Powolne i stopniowe wprowadzenie młodych ludzi w świat dorosłych, zachęcanie do naśladowania sposobów działania, kontrolowanego przez rodziców, a następnie dopuszczanie do coraz większego udziału w obowiązkach i prawach dorosłych, mają zapewnić trwałe przyswojenie tradycji i obyczajów. W ten sposób realizowana jest pierwszoplanowa funkcja, jaką jest niewątpliwie funkcja socjalizacyjna: przekazywanie języka, wzorów kulturowych, norm moralnych i obyczajowych. Wychowanie to również czuwanie nad prawidłowym rozwojem fizycznym i psychicznym dzieci. Jest to więc proces, który nie tylko zaczyna się najwcześniej, ale i trwa najdłużej, w którym dodatkowo, przez pierwsze kilkanaście lat życia najważniejsi dla dziecka są rodzice. Długotrwałość wychowania należy rozumieć jako proces, który łączy się z systematycznością.

Trudno więc określić ramy czasowe wychowania, o którym mowa w projektowanej ustawie. Stąd też każdy wniosek o świadczenie będzie szczegółowo rozpatrywany indywidualnie.

Natomiast przez porzucenie dziecka (art. 3 ust. 1 pkt 2 projektu ustawy) projektodawca rozumie działanie polegające na opuszczeniu dziecka lub osoby nieporadnej, połączone z zaprzestaniem troszczenia się o nią. Do istoty „porzucenia” należy więc pozostawienie osoby, nad którą miała być roztoczona opieka, własnemu losowi, przy czym chodzi tu nie tylko o zaniechanie sprawowania opieki nad osobą małoletnią lub nieporadną, lecz także o uniemożliwienie takiej osobie udzielenia natychmiastowego wsparcia. Znaczenie również będzie miał czas pozostawania bez opieki, stąd również konieczność rozpatrywania poszczególnych spraw indywidualnie. Porzucenie dziecka jest tzw.

„rażącym zaniedbaniem obowiązków”, które może doprowadzić do pozbawienia rodzica władzy rodzicielskiej.

Pojęcie „porzucenie dziecka” przez matkę będącą pracownicą, jak i ubezpieczoną (objętą ubezpieczeniem w razie choroby i macierzyństwa) oraz przepisy regulujące uprawnienia pracownika ojca wychowującego dziecko do korzystania z urlopu macierzyńskiego, gdy taka sytuacja zaistnieje, funkcjonują już w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 917, z późn. zm.), wprowadzone z dniem 2 stycznia 2016 r. ustawą z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1268, z późn. zm.).

Omawiana regulacja w zakresie świadczenia dotyczyć będzie osób, które:

- urodziły i wychowały albo wychowały co najmniej czworo dzieci. Z zasady z prawa do świadczenia skorzystają kobiety. Ojciec będzie mógł skorzystać z prawa do świadczenia w przypadku śmierci matki dzieci, porzucenia dzieci przez matkę lub w przypadku długotrwałego zaprzestania wychowywania dzieci (art. 3 ust. 1 pkt 2 projektowanej ustawy),
- nie posiadają niezbędnych środków utrzymania (oświadczenie, w którym wnioskodawca przedstawia informacje, czy pozostaje w zatrudnieniu lub prowadzi inną działalność zarobkową, otrzymuje świadczenia na podstawie odrębnych przepisów, posiada gospodarstwo rolne albo zaświadczenia właściwego urzędu skarbowego, które potwierdzają źródła osiągniętych przychodów oraz ich wysokość),
- są obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej lub posiadającymi prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej lub cudzoziemcami legalnie przebywającymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Świadczenie nie będzie przysługiwać osobie, którą sąd pozbawił władzy rodzicielskiej lub której sąd ograniczył władzę rodzicielską przez umieszczenie dziecka lub dzieci w pieczy zastępczej, oraz w przypadku długotrwałego zaprzestania wychowywania dzieci.

Świadczenie nie będzie przysługiwać również, gdy po przyznaniu świadczenia osoba, która je pobiera, jest tymczasowo aresztowana lub odbywa karę pozbawienia wolności.

Powyższe zasady dotyczące pobytu w więzieniu nie będą miały zastosowania w przypadku osób odbywających karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego (art. 3 ust. 6–8 projektowanej ustawy).

Ocena spełnienia ustawowych przesłanek oraz przyznanie świadczenia dokonywane będą przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (jeśli wnioskodawca legitymować się będzie okresami podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników) w drodze decyzji administracyjnej, w sposób indywidualny i dyskrecjonalny, dotyczący potrzeb określonej osoby (art. 5 projektowanej ustawy).

Świadczenie wypłacane będzie co do zasady przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) lub Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS). Będzie mogło być ono wypłacane również przez inny organ emerytalno-rentowy wypłacający emeryturę lub rentę. Prawo do świadczenia powstanie od pierwszego dnia miesiąca, w którym wydano decyzję, nie wcześniej jednak niż od dnia osiągnięcia określonego wieku (60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn). Regulacja taka powinna zapobiec jakimkolwiek ewentualnym roszczeniom ze strony uprawnionych dotyczących wypłaty świadczenia od początku miesiąca, w którym została wydana decyzja o świadczeniu, a nie od daty osiągnięcia określonego w ustawie wieku, która przypada w tym samym miesiącu.

Na podstawie wydanej decyzji organ rentowy ZUS lub KRUS lub organy rentowe tzw. służb mundurowych podejmą wypłatę świadczenia i zawiadomią o tym fakcie osobę zainteresowaną (art. 7 projektowanej ustawy).

Przyznanie prawa do świadczenia będzie podmiotowe i będzie odbywało się w drodze decyzji administracyjnej wydawanej przez Prezesa ZUS i Prezesa KRUS.

Wnioski o świadczenie będą składane do KRUS w sytuacjach, gdy osoba ubiegająca się o świadczenie legitymuje się okresami rolniczego ubezpieczenia społecznego lub okresami pracy w gospodarstwie rolnym. Prezes KRUS będzie rozpatrywać takie wnioski po zbadaniu sytuacji dochodowej i wydawać decyzję administracyjną (art. 5 ust. 2 projektowanej ustawy).

Do ZUS wnioski składałyby osoby, które legitymują się jakimkolwiek okresem podlegania ubezpieczeniom społecznym lub nie były w ogóle ubezpieczone. Prezes ZUS rozpatrywałby wnioski po zbadaniu sytuacji dochodowej i wydawałby decyzję administracyjną.

Zarówno Prezes ZUS, jak i Prezes KRUS, podejmując decyzję administracyjną w sprawie świadczenia, będą związani rygorami procedury administracyjnej określającej ich obowiązki w zakresie prowadzenia postępowania i orzekania. Winni więc przestrzegać zasady dochodzenia do prawdy obiektywnej (art. 7 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego – Dz. U. z 2018 r. poz. 2096, z późn. zm., zwanej dalej „KPA”), a więc podejmować wszelkie kroki niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy oraz do załatwienia sprawy. Są obowiązani do należytego i wyczerpującego informowania strony o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego (art. 9 KPA). Muszą wreszcie w sposób wyczerpujący zebrać, rozpatrzyć i ocenić cały materiał dowodowy (art. 77 § 1 i art. 80 KPA) oraz uzasadnić swoje rozstrzygnięcie według wymagań określonych w art. 107 § 3 KPA.

Od decyzji przyznającej świadczenie oraz od decyzji odmawiającej przyznania takiego świadczenia odwołanie nie będzie przysługiwać. Stronie będzie przysługiwać prawo do wniesienia wniosku do Prezesa ZUS lub Prezesa KRUS o ponowne rozpatrzenie sprawy, na zasadach dotyczących decyzji wydanej w pierwszej instancji przez ministra. Do wniosku stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące odwołań od decyzji, określone w KPA.

W świetle art. 5 ust. 1 projektowanej ustawy, z uwagi na charakter przedmiotowego świadczenia, o jego przyznaniu ma decydować Prezes ZUS lub – w ściśle określonych przypadkach – Prezes KRUS. W związku z powyższym w art. 5 ust. 4 przyjęto konstrukcję prawną analogiczną do mechanizmów odwoławczych od decyzji administracyjnych przewidzianych w art. 127 § 3 KPA. Od decyzji w sprawie świadczenia stronie przysługuje zatem prawo do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy do ww. organu, który wydał decyzję, na zasadach dotyczących decyzji wydanej w pierwszej instancji przez ministra.

Konstrukcja prawna wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy (tzw. prawo remonstracji) różni się od odwołania tym, że nie wywołuje skutku dewolutywnego, tj. nie przesuwa sprawy do rozstrzygnięcia przez organ wyższego stopnia. Jest to pewnego rodzaju ograniczenie zasady dwuinstancyjności postępowania. Ograniczenie to nie narusza jednak praw strony, ponieważ:

- wystąpienie z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy uzależnione jest jedynie od woli strony postępowania administracyjnego,
- organ rozpatrujący wniosek jest obowiązany do przeprowadzenia powtórnego postępowania w celu rozstrzygnięcia sprawy co do istoty. Do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy stosuje się bowiem odpowiednio przepisy dotyczące odwołań od decyzji. W szczególności zastosowanie znajdują zatem przepisy dotyczące legitymacji do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, wymagań formalnych, skutków wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy dla wykonalności decyzji. Przed upływem terminu wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy decyzja nie podlega wykonaniu, zaś skorzystanie z omawianego środka rodzi skutek suspensywny. Zastosowanie mają wprost przepisy regulujące postępowanie przed organem drugiej instancji co do zakresu ponownego rozpatrzenia i rozstrzygnięcia sprawy. Sprawa podlega zatem ponownej merytorycznej kontroli,
- zaangażowanie tego samego organu nie powoduje uchylecia ogólnych zasad rządzących postępowaniem w przedmiocie wydania decyzji. Rozpoznający sprawę piastun funkcji ministra w rozumieniu art. 5 § 2 pkt 4 KPA związany jest zatem przede wszystkim zasadą praworządności i pochodną względem niej zasadą prawdy obiektywnej.

Z odesłania do odpowiedniego stosowania przepisów dotyczących odwołań od decyzji wynika, że w odniesieniu do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie będą miały zastosowania te przepisy o postępowaniu odwoławczym, które są powiązane z cechą dewolutywności odwołania. Natomiast podobnie jak w postępowaniu odwoławczym organ rozpatrujący wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy jest np. obowiązany do powtórnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy w całości. Organ ten jest również obowiązany do stosowania art. 139 KPA, tj. nie może wydać decyzji na niekorzyść strony odwołującej się, chyba że zaskarżona decyzja rażąco narusza prawo lub rażąco narusza interes społeczny.

Należy zwrócić uwagę, że poczynając od dnia 1 czerwca 2017 r., zgodnie z ustawą z dnia 7 kwietnia 2017 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 935), warunkiem dopuszczalności wniesienia skargi do sądu administracyjnego nie jest skorzystanie przez stronę z prawa zwrócenia się do organu z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy (art. 52 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi – Dz. U.

z 2018 r. poz. 1302, z późn. zm.). Strona może złożyć skargę już na pierwszą decyzję organu, a nie dopiero po ponownym rozpatrzeniu. Równocześnie należy zauważyć, że jeżeli od decyzji służy wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, to taka decyzja nie jest ostateczna (art. 16 § 1 KPA). Oznacza to, że możliwość zrzeczenia się przez stronę prawa do wniesienia odwołania (art. 127a KPA) jest aktualna także w odniesieniu do instytucji wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Stąd też stronie przysługiwać będzie prawo do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy albo od razu skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego (WSA).

Wniosek o ponowne rozpatrzenie należy złożyć w terminie 14 dni od doręczenia decyzji stronie. Natomiast na decyzję w sprawie przyznania lub odmowy świadczenia przez Prezesa ZUS i KRUS oraz decyzję po ponownym rozpatrzeniu stronie przysługuje skarga do WSA. Skargę wnosi się w terminie 30 dni od doręczenia skarżącemu decyzji. Jeżeli Prezes ZUS lub Prezes KRUS uznają skargę do Sądu Administracyjnego w całości za słuszną, w terminie 30 dni uchylają decyzję i wydają nową. Jeżeli skarga nie została w całości uwzględniona, Prezes ZUS lub Prezes KRUS przekazują w terminie 30 dni od dnia jej wniesienia sprawę do sądu wraz z odpowiedzią na skargę (art. 5 projektowanej ustawy).

Projekt przewiduje, że jeżeli ustaną okoliczności będące podstawą przyznania świadczenia (wymienione w art. 4 ust. 5), prawo do świadczenia ustaje. Organ rentowy stwierdza decyzją ustanie prawa do świadczenia i wstrzymuje jego wypłatę (art. 7 ust. 7 projektowanej ustawy). Organ rentowy wydaje decyzje również w sprawie ponownego ustalenia wysokości świadczenia, wypłaty świadczenia oraz zwrotu nienależnie pobranego świadczenia. Wówczas osobie zainteresowanej przysługuje odwołanie do właściwego sądu w terminie i według zasad określonych w przepisach ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, z późn. zm.) (art. 11 ust. 2 projektowanej ustawy).

Wypłata świadczeń będzie realizowana przez ZUS (dla osób niepodlegających ubezpieczeniu społecznemu lub osób legitymujących się stażem ubezpieczeniowym) i KRUS (w przypadku osób legitymujących się okresami podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników) (art. 5 projektowanej ustawy).

Wysokość świadczenia nie będzie mogła być wyższa od najniższej emerytury, a przyznane świadczenie będzie waloryzowane na zasadach i w terminach określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270, z późn. zm.) (art. 7 projektowanej ustawy).

W przypadku osoby, która ma ustalone prawo do emerytury lub renty, świadczenie będzie przysługiwać w wysokości uzupełniającej do wysokości najniższej emerytury. Łączna wysokość świadczenia i pobieranej emerytury nie będzie mogła być wyższa niż najniższa emerytura, również po waloryzacji świadczeń (art. 7 projektowanej ustawy).

Natomiast w przypadku osoby, która nie ma ustalonego prawa do emerytury po osiągnięciu określonego wieku – w wysokości najniższej emerytury.

Osoba, która pobrała nienależnie świadczenie, będzie zobligowana do jego zwrotu (art. 8 projektowanej ustawy). Ze świadczeń będą potrącane należności na zasadach i w terminie wskazanym dla potrąceń określonych na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (art. 9 ust. 2 projektowanej ustawy).

Prezes ZUS i Prezes KRUS będą realizować zadania z zakresu świadczenia jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej.

Środki na wypłatę świadczenia pochodzić będą wyłącznie z budżetu państwa (art. 10 projektowanej ustawy).

W przypadku ustania okoliczności, będących podstawą przyznania świadczenia (np. wyjazd z Rzeczypospolitej Polskiej, uzyskanie dochodu, odbywanie kary pozbawienia wolności), prawo do świadczenia ustaje, o czym organ rentowy powiadamia zainteresowanego decyzją stwierdzającą ustanie prawa do świadczenia. Przykładowo w przypadku nabycia prawa do innego świadczenia, np. renty rodzinnej, której wysokość będzie równa lub wyższa od najniższej emerytury – prawo do świadczenia ustanie. Prawo to ustanie również w przypadku uzyskania dochodu przez osobę uprawnioną. Projektodawca określił szczegółowo pojęcie dochodu w art. 2 pkt 2 projektowanej ustawy. Dochodami w rozumieniu ww. przepisu są obok przychodów podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym zarówno świadczenia z zaopatrzenia emerytalnego, jak i ubezpieczeń społecznych, różnego typu należności z tytułu pracy, kwoty diet, ekwiwalenty pieniężne, deputaty. Wyszczególnienie katalogu ma ściśle powiązanie zarówno z celem przyznania świadczenia (zapewnienie środków

utrzymania osobom, które ich nie posiadają ze względu na pełnienie ważnej roli społecznej, to jest wychowanie co najmniej czworga dzieci), jak i finansowaniem świadczeń z budżetu państwa, a więc przy uwzględnieniu kondycji finansów publicznych.

Rada Ministrów będzie zobowiązana składać co cztery lata Sejmowi i Senatowi w terminie do dnia 30 czerwca sprawozdanie z realizacji ustawy (art. 13 projektowanej ustawy).

Świadczenie będzie podlegać opodatkowaniu na zasadach określonych w ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (art. 16 projektowanej ustawy) oraz potrącana będzie ze świadczenia składka na ubezpieczenia zdrowotne na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1510, z późn. zm.) (art. 20 projektowanej ustawy). Nowe zadania Prezesa ZUS i Prezesa KRUS zostały dodane do obecnych zadań (art. 15 i art. 17 projektowanej ustawy).

W projekcie proponuje się ponadto zmianę porządkującą dotyczącą zwolnienia z opodatkowania odsetek z tytułu nieterminowej wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego. W art. 16 dotyczącym zmian w ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych w pkt 1 proponuje się zmianę w art. 21 w ust. 1 tej ustawy polegającą na dodaniu po pkt 95 pkt 95a określającego, że zwolnienie to dotyczy odsetek z tytułu nieterminowej wypłaty zasiłków pieniężnych z ubezpieczenia. Zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 95 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych wolne od podatku są odsetki z tytułu nieterminowej wypłaty wynagrodzeń i świadczeń z tytułów, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 tej ustawy, tj. stosunku służbowego, stosunku pracy, w tym spółdzielczego stosunku pracy, członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub innej spółdzielni zajmującej się produkcją rolną, pracy nakładczej, emerytury lub renty. Wynagrodzenie za okres choroby, o którym stanowi art. 92 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, jest kwalifikowane jako przychód ze stosunku pracy, dlatego też odsetki z tytułu nieterminowej wypłaty tego wynagrodzenia podlegają zwolnieniu z opodatkowania na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 95 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. Podobnie jest w przypadku odsetek od nieterminowej wypłaty emerytury lub renty, które są zwolnione z podatku dochodowego od osób fizycznych na

podstawie tego przepisu. Natomiast zasiłki pieniężne z ubezpieczenia społecznego w ustawie podatkowej zostały zakwalifikowane do „innych źródeł” przychodu. Oznacza to, że odsetki z tytułu nieterminowej wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego, jako niewymienione w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych. Zmiana przepisu art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych polegająca na zwolnieniu z podatku dochodowego od osób fizycznych odsetek od nieterminowej wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego pozwoli na uproszczenie i ujednoczenie systemu podatkowego w zakresie wszystkich świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Rozwiązanie to umożliwi wprowadzenie podobnych zasad, które obecnie stosuje się wobec odsetek od nieterminowej wypłaty emerytur i rent, a także wynagrodzenia za okres choroby wypłaconego na podstawie art. 92 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy. Zarówno wynagrodzenie chorobowe, jak i zasiłek chorobowy są wypłacane za czas niezdolności do pracy, dlatego też odsetki od ich nieterminowej wypłaty powinny być na gruncie ustawy podatkowej traktowane w jednakowy sposób.

By zapobiec niekorzystnej sytuacji osób, które odsetki z tytułu nieterminowej wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego otrzymały w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 28 lutego 2019 r., a przede wszystkim zapewnić równe traktowanie podatników w roku kalendarzowym, proponuje się przepis przejściowy, który stanowi, że przepis art. 21 ust. 1 pkt 95a dodany w zmienianej ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych ma zastosowanie do dochodów (przychodów) uzyskanych od dnia 1 stycznia 2019 r. (art. 24 projektowanej ustawy).

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie z dniem 1 marca 2019 r. (art. 25 projektowanej ustawy) tak, aby świadczenia były wypłacane w nowej, wyższej kwocie, uwzględniającej waloryzację najniższej emerytury i renty od dnia 1 marca 2019 r.

W ocenie projektodawcy przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej i nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów dotyczących notyfikacji norm i aktów prawnych.

Projekt ustawy nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy nie będzie miał wpływu na działalność mikro-, małych i średnich przedsiębiorców.

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) projekt został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny z dniem skierowania do uzgodnień i konsultacji publicznych. W trybie ww. ustawy żaden podmiot nie zgłosił uwag do przedmiotowego projektu.

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące: Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu: Podsekretarz Stanu – Marcin Zieleniecki</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu: Dyrektor Departamentu Ubezpieczeń Społecznych – Mariusz Kubzdyl</p>	<p>Data sporządzenia 7 stycznia 2019 r.</p> <p>Źródło: zapowiedź Premiera Mateusza Morawieckiego</p> <p>Nr w wykazie prac legislacyjnych: UD 424</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projekt ustawy o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym określa warunki i tryb przyznawania rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego osobom, które urodziły i wychowały albo wychowały co najmniej czworo dzieci.

Projekt określa kryteria przyznawania prawa do tego świadczenia oraz zasady wypłacania i finansowania tego świadczenia. Celem jego wypłaty będzie zapewnienie środków do życia osobom, które zrezygnowały z zatrudnienia lub go nie podjęły ze względu na wychowanie dzieci. Świadczenie to będzie miało za zadanie przeciwdziałać ubóstwu tej grupy osób i nie będzie związane z wcześniejszym opłacaniem składek na ubezpieczenia społeczne na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rodzicielskie świadczenie uzupełniające będzie mogło być przyznane matce, która urodziła i wychowała co najmniej czworo dzieci, lub ojcu, który wychował co najmniej czworo dzieci – w przypadku śmierci matki dziecka albo porzucenia dzieci przez matkę lub w przypadku długotrwałego zaprzestania wychowywania dzieci przez matkę.

Będzie mogło być przyznane matce, po osiągnięciu wieku 60 lat albo ojcu po osiągnięciu wieku 65 lat, w przypadku gdy:

- nie posiadają niezbędnych środków utrzymania (oświadczenie, w którym wnioskodawca potwierdza, czy pozostaje w zatrudnieniu lub prowadzi inną działalność zarobkową, otrzymuje świadczenia na podstawie odrębnych przepisów, posiada gospodarstwo rolne albo zaświadczenia właściwego urzędu skarbowego, które potwierdzają źródła osiąganych przychodów oraz ich wysokość);
- są obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej albo posiadającymi prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej lub cudzoziemcami legalnie przebywającymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Świadczenie może być przyznane osobom zamieszkującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i posiadającym po ukończeniu 16. roku życia centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych), na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przez okres co najmniej 10 lat.

Rodzicielskie świadczenie uzupełniające będzie mógł przyznać – na wniosek osoby zainteresowanej – Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych albo Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w drodze decyzji administracyjnej, po zbadaniu m.in. jej sytuacji dochodowej w sposób indywidualny dotyczący potrzeb określonej osoby.

Świadczenie przysługiwać będzie w wysokości najniższej emerytury, a w przypadku gdy osoba zainteresowana pobiera już świadczenie z ZUS lub KRUS niższe od emerytury najniższej – będzie ono podwyższane do kwoty najniższej emerytury.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Nie dotyczy.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Kobiety, które urodziły 4 dzieci lub więcej, dotychczas nieposiadające prawa do świadczeń z ZUS i KRUS	65 tys.	Szacunki ZUS na podstawie danych GUS (dane z Narodowego Spisu Powszechnego 2002)	Uzyskanie dochodu w postaci świadczenia.

Kobiety, które urodziły 4 dzieci lub więcej, pobierające emeryturę z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w kwocie niższej od najniższej emerytury	20,8 tys.	Szacunki ZUS	Podwyższenie dochodu poprzez podniesienie otrzymywanej emerytury do kwoty emerytury minimalnej.
Ojcowie, którzy spełnialiby warunki do przyznania świadczenia	Brak danych		
Obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, Konfederacji Szwajcarskiej oraz cudzoziemców, do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.	Brak danych	Brak danych	Z uwagi na brak możliwości określenia grupy osób posiadających obywatelstwo inne niż polskie i spełniających ustawowe warunki do nabycia prawa do rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, nie jest możliwe oszacowanie ilości osób, na jakie oddziaływać będzie projekt.
Zakład Ubezpieczeń Społecznych	1	ZUS	Prawo do świadczenia przyznawać będzie Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, po wcześniejszym przeprowadzeniu postępowania w sprawie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.
Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego	1	KRUS	Prawo do świadczenia przyznawać będzie Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, po wcześniejszym przeprowadzeniu postępowania w sprawie przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.
Zakład Emerytalno-Rentowy MSWiA oraz MON	2		Wypłata rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt został przekazany w dniu 3 września 2018 r. do opinii reprezentatywnym organizacjom związków zawodowych, pracodawców oraz Radzie Dialogu Społecznego.

Projekt został przekazany do zaopiniowania również do:

- Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- Przewodniczącego Rady Nadzorczej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- Przewodniczącego Rady Ubezpieczenia Społecznego Rolników,
- Rzecznika Finansowego,
- Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

Projekt ustawy został udostępniony również w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) z dniem przekazania go do konsultacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2017 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem (1)(2)	127,4	156,3	159,6	163,9	167,3	169,3	171,3	173,3	175,0	175,7	175,6	1 814,7
budżet państwa	18,8	23,0	23,5	24,1	24,6	24,9	25,2	25,5	25,8	25,9	25,9	267,3

JST	18,8	23,0	23,5	24,1	24,6	24,9	25,2	25,5	25,8	25,9	25,9	267,3
pozostałe jednostki:												
ZUS i KRUS	19,5	24,0	24,5	25,1	25,7	26,0	26,3	26,6	26,8	27,0	26,9	278,4
NFZ	70,3	86,3	88,1	90,5	92,4	93,4	94,6	95,7	96,6	97,0	96,9	1 001,7
Wydatki ogółem (3)(4)	801,3	983,1	1004,2	1030,8	1052,7	1064,7	1077,8	1090,1	1100,6	1105,1	1104,7	11 415,1
budżet państwa	801,3	983,1	1004,2	1030,8	1052,7	1064,7	1077,8	1090,1	1100,6	1105,1	1104,7	11 415,1
JST												
pozostałe jednostki:												
ZUS i KRUS												
NFZ												
Saldo ogółem	-674,0	-826,8	-844,6	-867,0	-885,3	-895,4	-906,4	-916,8	-925,7	-929,4	-929,1	-9 600,4
budżet państwa	-782,6	-960,1	-980,7	-1006,7	-1028,0	-1039,7	-1052,6	-1064,6	-1074,9	-1079,2	-1078,9	-11 147,8
JST	18,8	23,0	23,5	24,1	24,6	24,9	25,2	25,5	25,8	25,9	25,9	267,3
pozostałe jednostki:												
ZUS i KRUS	19,5	24,0	24,5	25,1	25,7	26,0	26,3	26,6	26,8	27,0	26,9	278,4
NFZ	70,3	86,3	88,1	90,5	92,4	93,4	94,6	95,7	96,6	97,0	96,9	1 001,7

Źródła finansowania Środki na wypłatę świadczenia pochodzić będą wyłącznie z budżetu państwa (część budżetowa 72 i 73).

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Skutki finansowe oszacowano przy uwzględnieniu założeń makroekonomicznych Ministerstwa Finansów z „Wytocznych dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Aktualizacja maj 2018 r.” **Szczegółowe informacje dotyczące założeń przyjętych dla określenia skutków finansowych określone są w załączniku do oceny skutków regulacji.**

Projekt przewiduje, że koszty obsługi przez ZUS i KRUS rodzicielskich świadczeń uzupełniających wyniosą 2,5% wypłat świadczeń (koszt roczny obsługi to ok. 24 mln zł).

W wyniku wprowadzonych zmian wzrosną również wpływy z tytułu podatku dochodowego oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne odprowadzane do Narodowego Funduszu Zdrowia.

Z uwagi na brak możliwości określenia grupy osób posiadających obywatelstwo inne niż polskie i spełniających ustawowe warunki do nabycia prawa do rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, nie jest możliwe oszacowanie skutków finansowych wejścia w życie ustawy z tytułu uzyskania prawa do świadczenia przez obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, Konfederacji Szwajcarskiej oraz cudzoziemców, do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, a także na sytuację ekonomiczną osób niepełnosprawnych oraz osób starszych

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2017 r.)	duże przedsiębiorstwa (banki)							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe,	674,0	826,8	844,6	867,0	895,4	929,1	9600,4

	osoby niepełnosprawne oraz starsze							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	osoby niepełnosprawne oraz starsze							
Niemierzalne	funkcjonowanie przedsiębiorców							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	osoby niepełnosprawne oraz starsze							
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Projekt nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców.</p> <p>Będzie miał jednak wpływ na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, a także na sytuację ekonomiczną osób niepełnosprawnych oraz osób starszych. W wyniku zmian wprowadzonych w projekcie zwiększy się dochód rozporządzalny gospodarstw domowych osób starszych (w tym również osób niepełnosprawnych), które otrzymają świadczenia lub zwiększenia dotychczas otrzymywanych świadczeń.</p>							
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu								
☒ nie dotyczy								
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).						☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy		
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:						☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:		
						☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy		
W wyniku zmian proponowanych w projekcie nastąpi zwiększenie obowiązków nałożonych na Zakład Ubezpieczeń Społecznych i Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (oraz na Prezesów tych instytucji) związanych z koniecznością przeprowadzania postępowań w sprawie przyznawania świadczeń oraz wydawania decyzji administracyjnych, a następnie poprzez obowiązek wypłaty świadczeń i prowadzenie postępowań w związku z ustaniem prawa do ich wypłaty.								
9. Wpływ na rynek pracy								
Brak wpływu na rynek pracy.								
10. Wpływ na pozostałe obszary								
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:			☐ demografia ☐ mienie państwowe			☐ informatyzacja ☐ zdrowie		
Omówienie wpływu		Zmiana nie ma wpływu na wskazane obszary.						

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie z dniem 1 marca 2019 r.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Nie dotyczy.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Załącznik:

1. Szczegółowe informacje dotyczące założeń przyjętych dla określenia skutków finansowych – opracowanie ZUS z dnia 13 lipca 2018 r., Departamentu Statystyki i Prognoz Aktuarnych „Szacunkowe skutki finansowe podwyższenia do wysokości najniższej emerytury emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dla kobiet, które urodziły co najmniej czworo dzieci oraz wypłat rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego w wysokości emerytury najniższej dla kobiet w wieku 60 lat i więcej, które urodziły co najmniej czworo dzieci oraz nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS”.
2. Szczegółowe informacje dotyczące założeń przyjętych dla określenia skutków finansowych – opracowanie ZUS z dnia 21 grudnia 2018 r., Departamentu Statystyki i Prognoz Aktuarnych „Szacunkowe skutki finansowe podwyższenia do wysokości emerytury najniższej emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dla kobiet, które urodziły co najmniej czworo dzieci oraz wypłat rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego w wysokości emerytury najniższej dla kobiet w wieku 60 i więcej lat, które urodziły co najmniej czworo dzieci oraz nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS”.
3. Raport z konsultacji.

Departament Statystyki i Prognoz Aktuarialnych

Szacunkowe skutki finansowe podwyższenia do wysokości emerytury najniższej emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dla kobiet, które urodziły co najmniej czworo dzieci, oraz wypłat rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego w wysokości emerytury najniższej dla kobiet w wieku 60 i więcej lat, które urodziły co najmniej czworo dzieci oraz nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS

Proponowane zmiany

Notatka zawiera:

- szacunkowe skutki finansowe podwyższenia emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wypłacanych poniżej kwoty najniższej emerytury (obecnie 1 029,80 zł) do wysokości najniższej emerytury dla kobiet, które urodziły co najmniej czworo dzieci,
- szacunkowe skutki finansowe wypłaty rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego w wysokości emerytury najniższej dla kobiet w wieku 60 i więcej lat, które urodziły co najmniej czworo dzieci oraz nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS.

Ważne

Zgodnie z informacjami otrzymanymi z Głównego Urzędu Statystycznego, GUS nie dysponuje bieżącymi danymi o liczbie kobiet, które kiedykolwiek urodziły czworo lub więcej dzieci (bez względu na obecny wiek dziecka). W związku z powyższym liczba kobiet, które urodziły czworo lub więcej dzieci została oszacowana. **Dlatego poniższy szacunek należy traktować z pewną dozą niepewności.**

Założenia

1. Szacunkowe skutki finansowe podwyższenia emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wypłacanych poniżej kwoty najniższej emerytury do wysokości najniższej emerytury dla kobiet, które urodziły co najmniej czworo dzieci, obliczono przy wykorzystaniu danych indywidualnych o kobietach, które w grudniu 2017 r. pobierały emeryturę wypłacaną z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w wysokości poniżej kwoty najniższej emerytury.
2. Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego:

- o liczbie kobiet według wieku i według liczby żywo urodzonych dzieci (dane z Narodowego Spisu Powszechnego 2002),
 - o liczbie żywych urodzeń czwartych dzieci według wieku matki w latach 2003–2016,
 - o populacji kobiet według wieku w latach 2003-2016
- oszacowano udział kobiet, które urodziły czworo lub więcej dzieci w zależności od roku urodzenia matki.
3. Przyjęto, że w 2017 r. liczba urodzeń czwartych dzieci była taka sama jak w 2016 r.
 4. Przyjęto, że udział kobiet, które urodziły czworo lub więcej dzieci w grupie kobiet, które pobierają emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poniżej najniższej emerytury jest taki sam – w obrębie danego roku urodzenia – jak w ogóle populacji kobiet.
 5. W szacunkach wykorzystano dane o liczbie kobiet według wieku na koniec 2017 r.
 6. W szacunkach wykorzystano dane o liczbie kobiet według wieku pobierających emerytury i renty wypłacane przez ZUS i KRUS w grudniu 2017 r.
 7. Przyjęto, że wśród kobiet w wieku 60 i więcej lat, które nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS udział kobiet, które urodziły czworo lub więcej dzieci jest taki sam – w obrębie danego roku urodzenia – jak w ogóle populacji kobiet.
 8. W szacunkach uwzględniono waloryzację świadczeń od 1 marca 2018 r.

Wyniki

Przy powyższych założeniach oszacowano, że w grudniu 2017 r. liczba kobiet, które urodziły co najmniej czworo dzieci wyniosła 1 378 tys., w tym:

- kobiety w wieku 60 i więcej lat 820 tys.,
- kobiety w wieku 60 i więcej lat, które nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS 65 tys.,
- kobiety, które pobierają emeryturę z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w kwocie niższej od najniższej emerytury 20,8 tys.

Przy powyższych założeniach oszacowano, że 12-miesięczny koszt podwyższenia emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do kwoty emerytury najniższej – dla kobiet, które w grudniu 2017 r. pobierały emerytury w kwocie niższej od najniższej emerytury i które urodziły czworo i więcej dzieci – w warunkach po waloryzacji od 1 marca 2018 r. wyniesie około 66,8 mln zł.

Szacunkowy 12-miesięczny koszt wypłat rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego w wysokości emerytury najniższej – dla kobiet w wieku 60 i więcej lat, które w grudniu 2017 r. nie pobierały emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS, które urodziły czworo i więcej dzieci – w warunkach po waloryzacji od 1 marca 2018 r. wyniesie 808,2 mln zł.

Łączny szacunkowy 12-miesięczny koszt proponowanych zmian w warunkach po waloryzacji od 1 marca 2018 r. wyniesie 875,0 mln zł.

Zastrzeżenia

- Skutki finansowe podwyższenia emerytur do kwoty emerytury najniższej oraz wypłat emerytur najniższych dla kobiet, które nie pobierają emerytur i rent oraz które urodziły czworo lub więcej dzieci zależeć będą od ostatecznie przyjętych rozwiązań.
- Przedstawione skutki finansowe zależą od przyjętych założeń. Skutki te mogą być wyższe, gdyby w rzeczywistości udział kobiet – które urodziły co najmniej czworo dzieci w grupie kobiet, które nie pobierają emerytur i rent z ZUS i KRUS albo w grupie kobiet, które pobierają emerytury z FUS w kwocie niższej niż najniższa emerytura – był wyższy niż w całej populacji kobiet. Z drugiej strony część kobiet w wieku 60 i więcej lat, które w grudniu 2017 r. nie pobierały świadczeń, może rozpocząć pobieranie świadczenia po grudniu 2017 r. Wówczas liczba kobiet, które nie będą pobierać emerytur i rent oraz urodziły co najmniej czworo dzieci, byłaby mniejsza. Wypłacanie emerytur w kwocie najniższej emerytury dla każdego tysiąca kobiet, które urodziły co najmniej czworo dzieci i nie pobierają żadnego świadczenia, oznacza wydatki 12,4 mln zł w skali 12 miesięcy w warunkach po waloryzacji od 1 marca 2018 r.
- Skutki finansowe proponowanych zmian w przyszłości zależeć będą od liczby przyznawanych emerytur poniżej najniższej emerytury, liczby kobiet, które zdecydują się na urodzenie czterech lub więcej dzieci, a także od – trudnych do przewidzenia – zachowań indywidualnych osób (także zachowań związanych z proponowanymi zmianami).
- Przyjmując, że udział kobiet, które urodziły czworo lub więcej dzieci w liczbie kobiet, które nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS byłby o 10% większy niż w ogóle populacji kobiet to przedstawiony powyżej skutek finansowy (w skali 12 miesięcy po waloryzacji od 1 marca 2018 r.) byłby większy o 80,8 mln zł.

Szacunek na kolejne lata

1. W szacunku przyjęto założenia makroekonomiczne Ministerstwa Finansów z „Wytycznych dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Aktualizacja maj 2018 r.” (przyjęto, że średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów będzie o 0,3 p.p. większy od średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem):

Rok	Średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem	Średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów	Wskaźnik realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia
2018	102,30%	102,60%	103,30%
2019	102,30%	102,60%	103,30%
2020	102,50%	102,80%	102,90%
2021	102,50%	102,80%	102,90%
2022	102,50%	102,80%	102,90%
2023	102,50%	102,80%	103,10%
2024	102,50%	102,80%	103,10%
2025	102,50%	102,80%	103,10%
2026	102,50%	102,80%	103,10%
2027	102,50%	102,80%	103,10%
2028	102,50%	102,80%	103,10%
2029	102,50%	102,80%	103,00%

2. W szacunku wykorzystano prognozę demograficzną Eurostatu EUROPOP 2013.
3. W przyszłości przyjęto stały odsetek liczby urodzeń czwartych dzieci w danym roku kalendarzowym w populacji kobiet (poziom z 2016 r.).
4. Przyjęto stały dla danego wieku udział kobiet, które nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS w ogóle populacji kobiet – udział z grudnia 2017 r.
5. Na podstawie danych o nowo przyznanych emeryturach według nowych zasad z okresu styczeń-maj 2018 r. uwzględniono przyrost emerytur wypłacanych kobietom w wysokości niższej od najniższej emerytury.
6. Uwzględniono waloryzację emerytur wypłacanych w kwocie niższej od najniższej emerytury oraz waloryzację emerytury najniższej.
7. Uwzględniono zmiany w czasie szacunkowego udziału kobiet w danym wieku, które w ciągu całego swojego życia urodziły czworo lub więcej dzieci.
8. Przyjęto, że rodzicielskie świadczenie uzupełniające wypłacane będzie w wysokości najniższej emerytury.
9. Przyjęto, że proponowane zmiany wejdą w życie od 1 stycznia 2019 r.

Przy powyższych założeniach oszacowano:

- koszt podwyższenia emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do kwoty emerytury najniższej – dla kobiet, które pobierają emerytury w kwocie niższej od najniższej emerytury i które urodziły czworo i więcej dzieci:

Rok	Szacunkowe zwiększenie wydatków na emerytury z FUS z tytułu podwyższenia emerytur do kwoty emerytury najniższej dla kobiet, które urodziły co najmniej 4 dzieci	
	w kwotach nominalnych	w kwotach zdyskontowanych inflacją na 2017 r.
	<i>w mln zł</i>	
2019	107,6	102,8
2020	136,1	126,9
2021	165,2	150,3
2022	195,2	173,2
2023	225,9	195,5
2024	256,7	216,8
2025	287,6	237,0
2026	318,6	256,1
2027	349,7	274,3
2028	380,5	291,1
2029	410,6	306,5

- koszt wypłat rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego w wysokości emerytury najniższej – dla kobiet w wieku 60 i więcej lat, które nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS, które urodziły czworo i więcej dzieci:

Rok	Szacunkowe wydatki na rodzicielskie świadczenie uzupełniające dla kobiet, które urodziły co najmniej czworo dzieci i nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS	
	w kwotach nominalnych	w kwotach zdyskontowanych inflacją na 2017 r.
	<i>w mln zł</i>	
2019	827,8	791,0
2020	847,9	790,5
2021	863,6	785,5
2022	886,0	786,1
2023	904,4	782,9
2024	913,6	771,6
2025	925,3	762,4
2026	937,6	753,7
2027	949,1	744,3
2028	954,8	730,6
2029	956,4	713,9

Łączny koszt proponowanych zmian:

Rok	Szacunkowe wydatki na rodzicielskie świadczenie uzupełniające dla kobiet, które urodziły co najmniej czworo dzieci i nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS oraz szacunkowe zwiększenie wydatków na emerytury z FUS z tytułu podwyższenia emerytur do kwoty emerytury najniższej dla kobiet, które urodziły co najmniej 4 dzieci	
	w kwotach nominalnych	w kwotach zdyskontowanych inflacją na 2017 r.
	<i>w mln zł</i>	
2019	935,4	893,8
2020	984,0	917,3
2021	1 028,8	935,7
2022	1 081,2	959,4
2023	1 130,3	978,4
2024	1 170,4	988,4
2025	1 213,0	999,4
2026	1 256,2	1 009,8
2027	1 298,8	1 018,6
2028	1 335,3	1 021,7
2029	1 367,0	1 020,4

Departament Statystyki i Prognoz Aktuariatnych

Szacunkowe skutki finansowe podwyższenia do wysokości emerytury najniższej emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dla kobiet, które urodziły co najmniej czworo dzieci, oraz wypłat rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego w wysokości emerytury najniższej dla kobiet w wieku 60 i więcej lat, które urodziły co najmniej czworo dzieci oraz nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS

Proponowane zmiany

Notatka zawiera:

- szacunkowe skutki finansowe podwyższenia emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wypłacanych poniżej kwoty najniższej emerytury (obecnie 1 029,80 zł) do wysokości najniższej emerytury dla kobiet, które urodziły co najmniej czworo dzieci,
- szacunkowe skutki finansowe wypłaty rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego w wysokości emerytury najniższej dla kobiet w wieku 60 i więcej lat, które urodziły co najmniej czworo dzieci oraz nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS.

Ważne

Zgodnie z informacjami otrzymanymi z Głównego Urzędu Statystycznego, GUS nie dysponuje bieżącymi danymi o liczbie kobiet, które kiedykolwiek urodziły czworo lub więcej dzieci (bez względu na obecny wiek dziecka). W związku z powyższym liczba kobiet, które urodziły czworo lub więcej dzieci została oszacowana. **Dlatego poniższy szacunek należy traktować z pewną dozą niepewności.**

Założenia

1. Szacunkowe skutki finansowe podwyższenia emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wypłacanych poniżej kwoty najniższej emerytury do wysokości najniższej emerytury dla kobiet, które urodziły co najmniej czworo dzieci, obliczono przy wykorzystaniu danych indywidualnych o kobietach, które w grudniu 2017 r. pobierały emeryturę wypłacaną z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w wysokości poniżej kwoty najniższej emerytury.
2. Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego:

- o liczbie kobiet według wieku i według liczby żywo urodzonych dzieci (dane z Narodowego Spisu Powszechnego 2002),
- o liczbie żywych urodzeń czwartych dzieci według wieku matki w latach 2003–2016,
- o populacji kobiet według wieku w latach 2003–2016

oszacowano udział kobiet, które urodziły czworo lub więcej dzieci w zależności od roku urodzenia matki.

3. Przyjęto, że w 2017 r. liczba urodzeń czwartych dzieci była taka sama jak w 2016 r.
4. Przyjęto, że udział kobiet, które urodziły czworo lub więcej dzieci w grupie kobiet, które pobierają emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poniżej najniższej emerytury jest taki sam – w obrębie danego roku urodzenia – jak w ogóle populacji kobiet.
5. W szacunkach wykorzystano dane o liczbie kobiet według wieku na koniec 2017 r.
6. W szacunkach wykorzystano dane o liczbie kobiet według wieku pobierających emerytury i renty wypłacane przez ZUS i KRUS w grudniu 2017 r.
7. Przyjęto, że wśród kobiet w wieku 60 i więcej lat, które nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS udział kobiet, które urodziły czworo lub więcej dzieci jest taki sam – w obrębie danego roku urodzenia – jak w ogóle populacji kobiet.
8. W szacunkach uwzględniono waloryzację świadczeń od 1 marca 2018 r.

Wyniki

Przy powyższych założeniach oszacowano, że w grudniu 2017 r. liczba kobiet, które urodziły co najmniej czworo dzieci wyniosła 1 378 tys., w tym:

- kobiety w wieku 60 i więcej lat 820 tys.,
- kobiety w wieku 60 i więcej lat, które nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS 65 tys.,
- kobiety, które pobierają emeryturę z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w kwocie niższej od najniższej emerytury 20,8 tys.

Przy powyższych założeniach oszacowano, że 12-miesięczny koszt podwyższenia emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do kwoty emerytury najniższej – dla kobiet, które w grudniu 2017 r. pobierały emerytury w kwocie niższej od najniższej emerytury i które urodziły czworo i więcej dzieci – w warunkach po waloryzacji od 1 marca 2018 r. wyniesie około 66,8 mln zł.

Szacunkowy 12-miesięczny koszt wypłat rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego w wysokości emerytury najniższej – dla kobiet w wieku 60 i więcej lat, które w grudniu 2017 r.

nie pobierały emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS, które urodziły czworo i więcej dzieci – w warunkach po waloryzacji od 1 marca 2018 r. wyniesie 808,2 mln zł.

Łączny szacunkowy 12-miesięczny koszt proponowanych zmian w warunkach po waloryzacji od 1 marca 2018 r. wyniesie 875,0 mln zł.

Zastrzeżenia

- Skutki finansowe podwyższenia emerytur do kwoty emerytury najniższej oraz wypłat emerytur najniższych dla kobiet, które nie pobierają emerytur i rent oraz które urodziły czworo lub więcej dzieci zależeć będą od ostatecznie przyjętych rozwiązań.
- Przedstawione skutki finansowe zależą od przyjętych założeń. Skutki te mogą być wyższe, gdyby w rzeczywistości udział kobiet – które urodziły co najmniej czworo dzieci w grupie kobiet, które nie pobierają emerytur i rent z ZUS i KRUS albo w grupie kobiet, które pobierają emerytury z FUS w kwocie niższej niż najniższa emerytura – był wyższy niż w całej populacji kobiet. Z drugiej strony część kobiet w wieku 60 i więcej lat, które w grudniu 2017 r. nie pobierały świadczeń, może rozpocząć pobieranie świadczenia po grudniu 2017 r. Wówczas liczba kobiet, które nie będą pobierać emerytur i rent oraz urodziły co najmniej czworo dzieci, byłaby mniejsza. Wypłacanie emerytur w kwocie najniższej emerytury dla każdego tysiąca kobiet, które urodziły co najmniej czworo dzieci i nie pobierają żadnego świadczenia, oznacza wydatki 12,4 mln zł w skali 12 miesięcy w warunkach po waloryzacji od 1 marca 2018 r.
- Skutki finansowe proponowanych zmian w przyszłości zależeć będą od liczby przyznawanych emerytur poniżej najniższej emerytury, liczby kobiet, które zdecydują się na urodzenie czterech lub więcej dzieci, a także od – trudnych do przewidzenia – zachowań indywidualnych osób (także zachowań związanych z proponowanymi zmianami).
- Przyjmując, że udział kobiet, które urodziły czworo lub więcej dzieci w liczbie kobiet, które nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS byłby o 10% większy niż w ogóle populacji kobiet to przedstawiony powyżej skutek finansowy (w skali 12 miesięcy po waloryzacji od 1 marca 2018 r.) byłby większy o 80,8 mln zł.

Szacunek na kolejne lata

1. W szacunku przyjęto założenia makroekonomiczne Ministerstwa Finansów z „Wytycznych dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Aktualizacja maj 2018 r.” (przyjęto, że średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów będzie o 0,3 p.p. większy od średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem):

Rok	Średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem	Średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów	Wskaźnik realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia
2018	102,30%	102,60%	103,30%
2019	102,30%	102,60%	103,30%
2020	102,50%	102,80%	102,90%
2021	102,50%	102,80%	102,90%
2022	102,50%	102,80%	102,90%
2023	102,50%	102,80%	103,10%
2024	102,50%	102,80%	103,10%
2025	102,50%	102,80%	103,10%
2026	102,50%	102,80%	103,10%
2027	102,50%	102,80%	103,10%
2028	102,50%	102,80%	103,10%
2029	102,50%	102,80%	103,00%

2. W szacunku wykorzystano prognozę demograficzną Eurostatu EUROPOP 2013.
3. W przyszłości przyjęto stały odsetek liczby urodzeń czwartych dzieci w danym roku kalendarzowym w populacji kobiet (poziom z 2016 r.).
4. Przyjęto stały dla danego wieku udział kobiet, które nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS w ogóle populacji kobiet – udział z grudnia 2017 r.
5. Na podstawie danych o nowo przyznanych emeryturach według nowych zasad z okresu styczeń–maj 2018 r. uwzględniono przyrost emerytur wypłacanych kobietom w wysokości niższej od najniższej emerytury.
6. Uwzględniono waloryzację emerytur wypłacanych w kwocie niższej od najniższej emerytury oraz waloryzację emerytury najniższej.
7. Uwzględniono zmiany w czasie szacunkowego udziału kobiet w danym wieku, które w ciągu całego swojego życia urodziły czworo lub więcej dzieci.
8. Przyjęto, że rodzicielskie świadczenie uzupełniające wypłacane będzie w wysokości najniższej emerytury.
9. Przyjęto, że proponowane zmiany wejdą w życie **od marca 2019 r.**

10. W szacunkach uwzględniono podwyższenie najniższej emerytury od 1 marca 2019 r. do 1100,00 zł zgodnie z projektem ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 3093).

Przy powyższych założeniach oszacowano:

- koszt podwyższenia emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do kwoty emerytury najniższej – dla kobiet, które pobierają emerytury w kwocie niższej od najniższej emerytury i które urodziły czworo i więcej dzieci:

Rok	Szacunkowe zwiększenie wydatków na emerytury z FUS z tytułu podwyższenia emerytur do kwoty emerytury najniższej dla kobiet, które urodziły co najmniej 4 dzieci	
	w kwotach nominalnych	w kwotach zdyskontowanych inflacją na 2017 r.
	<i>w mln zł</i>	
2019	100,9	96,4
2020	151,7	141,4
2021	183,9	167,2
2022	217,0	192,5
2023	250,8	217,1
2024	284,8	240,6
2025	318,9	262,8
2026	353,1	283,9
2027	387,4	303,9
2028	421,4	322,4
2029	454,6	339,3

- koszt wypłat rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego w wysokości emerytury najniższej – dla kobiet w wieku 60 i więcej lat, które nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS, które urodziły czworo i więcej dzieci:

Rok	Szacunkowe wydatki na rodzicielskie świadczenie uzupełniające dla kobiet, które urodziły co najmniej czworo dzieci i nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS	
	w kwotach nominalnych	w kwotach zdyskontowanych inflacją na 2017 r.
	<i>w mln zł</i>	
2019	717,3	685,5
2020	877,1	817,7
2021	893,4	812,5
2022	916,5	813,2
2023	935,5	809,9
2024	945,1	798,2
2025	957,2	788,7
2026	969,9	779,6
2027	981,8	770,0
2028	987,7	755,7
2029	989,4	738,5

Łączny koszt proponowanych zmian:

Rok	Szacunkowe wydatki na rodzicielskie świadczenie uzupełniające dla kobiet, które urodziły co najmniej czworo dzieci i nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS oraz szacunkowe zwiększenie wydatków na emerytury z FUS z tytułu podwyższenia emerytur do kwoty emerytury najniższej dla kobiet, które urodziły co najmniej 4 dzieci	
	w kwotach nominalnych	w kwotach zdyskontowanych inflacją na 2017 r.
	<i>w mln zł</i>	
2019	818,2	781,8
2020	1 028,8	959,1
2021	1 077,2	979,7
2022	1 133,5	1 005,7
2023	1 186,3	1 027,0
2024	1 229,9	1 038,7
2025	1 276,1	1 051,5
2026	1 323,0	1 063,5
2027	1 369,2	1 073,8
2028	1 409,1	1 078,1
2029	1 443,9	1 077,8

RAPORT Z KONSULTACJI
projekt ustawy o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym
(nr w wykazie prac legislacyjnych UD 424, projekt z dnia 9 sierpnia 2018 r.)

W dniu 3 września 2018 r. projekt **ustawy o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym** został przekazany do zaopiniowania partnerom społecznym (Forum Związków Zawodowych, NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych, Związkowi Pracodawców Business Centre Club, Konfederacji Lewiatan, Pracodawcom Rzeczypospolitej Polskiej, Związkowi Rzemiosła Polskiego, Związkowi Przedsiębiorców i Pracodawców oraz Radzie Dialogu Społecznego).

Informacja o projekcie wraz z prośbą o zgłoszenie ewentualnych uwag została przesłana do Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Przewodniczącego Rady Nadzorczej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Przewodniczącego Rady Ubezpieczenia Społecznego Rolników i Rzecznika Finansowego.

Uwagi do projektu zgłosili:

- Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- NSZZ „Solidarność”,
- Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych,
- Rzecznik Finansowy,
- Prezes Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej,
- Fundacja Przyjaciółka,
- Koalicja na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej.

Uwagi Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze względu na ich szczegółowy i techniczny charakter zostały przedstawione w „tabeli uwag” do projektu ustawy.

Federacja ZPOZ „Porozumienie Zielonogórskie” przekazała stanowisko o braku uwag do przedmiotowego projektu.

Przewodniczący Rady Ubezpieczenia Społecznego Rolników i Przewodniczący Rady Nadzorczej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zaopiniowali projekt pozytywnie.

Pozostałe podmioty nie przekazały swojego stanowiska lub opinii do projektu.

1. Uwagi NSZZ „Solidarność”:

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” pozytywnie ocenia inicjatywę Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zawartą w projekcie ustawy z dnia 9 sierpnia 2018 r. Wspomaganie najuboższych obywateli, w tym rodziców w rodzinach wielodzietnych, zawsze powinno być priorytetem polityki społecznej państwa i przedstawiony projekt ustawy jest tego wyrazem. Celem projektowanej ustawy jest wsparcie osób, które ze względu na wychowanie dzieci nie podjęły lub zrezygnowały z pracy zawodowej i nie wypracowały sobie odpowiedniego zabezpieczenia emerytalnego.

Jednocześnie Prezydium KK wnosi następujące uwagi do przedmiotowego projektu ustawy:

1) Art. 3 projektu określa komu przysługuje świadczenie uzupełniające. W ust. 1 pkt 2 jest mowa o ojcu, który wychował co najmniej 4 dzieci, ale jedynie, gdy zostały pozostawione przez matkę (jej śmierć lub porzucenie). Zdaniem NSZZ „Solidarność”, dodatkowy warunek uprawnienia jest nieuzasadniony, gdyż wyklucza tych ojców/opiekunów, którzy z wyboru opiekowali się dziećmi, rezygnując z pracy zawodowej. Wykluczenie ojców wychowujących dzieci w pełnych rodzinach byłoby dyskryminacją, trudną do zrozumienia, a tym samym do zaakceptowania w XXI wieku.

Uwaga nieuwzględniona.

W projekcie ustawy przyjęto analogiczne zasady co do uprawnień ojca, jak w przypadku prawa do urlopu macierzyńskiego i zasiłków macierzyńskich. Dodatkowo uzupełnione zostały przesłanki nabycia prawa ojca do rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego. Ojciec będzie miał prawo do świadczenia, jeśli będzie spełniać wszystkie warunki, również w przypadku, gdy matka została pozbawiona lub została jej ograniczona władza rodzicielska przez sąd.

Należy w tym miejscu podkreślić dwie ważne rzeczy – rodzicielskie świadczenie uzupełniające skierowane jest do osób, które obecnie są w wieku ok. 60 lat, a więc wychowywały dzieci przy zupełnie innym podejściu do ról matki i ojca oraz przy innych zasadach społecznych panujących w rodzinie 30-40 lat temu. Wydawanie decyzji przez Prezesa ZUS i KRUS, po rozpatrzeniu każdej indywidualnej sprawy, zapobiegnie sytuacjom niewłaściwego rozpatrzenia wniosku o rodzicielskie świadczenie uzupełniające.

2) W art. 3 ust. 5 pkt 3 określa się przypadki, w których nie przysługuje prawo do przedmiotowego świadczenia. Wśród nich wymienia się przebywanie w całodobowych placówkach odwykowych dla osób uzależnionych (...). Zdaniem NSZZ „Solidarność” niezrozumiałym jest odebranie prawa do wparcia osobom, które podejmują się leczenia w całodobowych zakładach odwykowych. Takie ograniczenie byłoby „karą” za podjęty trud i jest niesprawiedliwe zwłaszcza, że sankcja nie dotyczyłaby np. osób uzależnionych, ale odmawiających leczenia. Prezydium KK wnosi o usunięcie ww. ograniczenia z projektowanych przepisów.

Przepisy art. 3 zostały preredagowane w ten sposób, by jasno z nich wynikało, że rodzicielskie świadczenie uzupełniające nie przysługuje w przypadku odbywania kary pozbawienia wolności lub przebywania w całodobowych placówkach leczenia odwykowego dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających. Należy podkreślić, że rodzicielskie świadczenie uzupełniające jest świadczeniem finansowanym z budżetu państwa, więc nie ma przesłanek do tego, by je wypłacać w momencie, gdy osoba przebywająca w powyżej wymienionych placówkach posiada utrzymanie na koszt państwa. Doceniając pozytywną rolę placówek leczenia odwykowego i podjęty trud rozpoczęcia leczenia z uzależnienia, nie wydaje się właściwe i zasadne, by osobie takiej wypłacać w tym czasie rodzicielskie świadczenie uzupełniające. Osoba taka, po zakończeniu leczenia może

zgłosić ponownie wniosek o przyznanie rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, który ponownie zostanie rozpatrzony przez właściwego Prezesa.

3) W art. 3 ust. 6 wyłącza się negatywną przesłankę prawa do nabycia lub utrzymania świadczenia działaczom opozycji antykomunistycznej oraz osobom represjonowanym, o których mowa w ustawie o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U z 2018 r. poz. 690). O ile zrozumiałym jest wyłączenie odbywania kary w czasach minionych, czy skutków represji w postaci odebrania władzy rodzicielskiej (ust. 5 pkt 1,2) o tyle nie ma powodów, aby osoby, które aktualnie przebywają w areszcie lub odbywają karę pozbawienia wolności, legitymujące się chlubną przeszłością, mogły otrzymywać prawo do świadczenia uzupełniającego. Prezydium KK postuluje o doprecyzowanie zapisów projektowanego art. 3 ust. 6.

Uwaga została uwzględniona. Odpowiednie przepisy zostały przereformowane.

4) Projektodawca w uzasadnieniu (s. 2) informuje, co rozumie przez wychowanie dzieci, natomiast odpowiednia definicja nie znalazła się w projektowanej ustawie. Pozostawia więc to pojęcie do interpretacji realizatora świadczenia. Określenie wychowania powinno być jasne i jednolite dlatego, zdaniem NSZZ „Solidarność”, wskazanym jest, aby definicja pojawiła się w ostatecznym tekście ustawy.

Uwaga została uwzględniona.

5) Nowa forma wsparcia będzie miała także wpływ na możliwość korzystania ze świadczeń, które otrzymuje opiekun zajmujący się osobą niepełnosprawną w rodzinie. Obecnie ww. świadczenia to: specjalny zasiłek opiekuńczy (620 zł od listopada 2018 r.) oraz świadczenie pielęgnacyjne (1477 zł). Ośrodek pomocy społecznej nie przyznaje tych świadczeń, jeśli opiekun ma ustalone prawo do emerytury, renty - w tym rodzinnej i socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego oraz zasiłku lub świadczenia przedemerytalnego. Natomiast zgodnie z projektem, wspomniany katalog zostanie poszerzony o rodzicielskie świadczenie uzupełniające. Tym samym jego przyznanie spowoduje utratę prawa do świadczeń opiekuńczych i pielęgnacyjnych. Zdaniem NSZZ „Solidarność” należy doprecyzować zapisy projektu ustawy tak, aby świadczeniobiorcy świadczeń pielęgnacyjnych nie zostali pozbawieni prawa do wsparcia, w wyniku przyznania im niższego rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego.

Uwaga nieuwzględniona.

Rodzicielskie świadczenie uzupełniające będzie przyznane tylko wówczas, gdy osoba, która złożyła wniosek spełnia wszystkie warunki określone w projekcie ustawy, w tym nie posiada niezbędnych środków utrzymania. Posiadając prawo do świadczenia pielęgnacyjnego osoba taka ma środki, które spowodują, że prawo do rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego nie zostanie przyznane. Dodatkowo należy nadmienić, że rodzicielskie świadczenie uzupełniające może być przyznane po złożeniu wniosku przez osobę zainteresowaną.

Prezydium Komisji Krajowej uznając potrzebę wsparcia osób, które w wyniku wychowywania dzieci w rodzinach wielodzietnych nie nabyły prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, wyraża obawę, czy proponowana forma wsparcia nie będzie determinowała postaw rodziców na rynku pracy w przyszłości, poprzez rezygnację przez nich z zatrudnienia lub wyboru zatrudniania nierejestrowego.

2. Uwagi Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych:

Uwzględniając wnioski z przeprowadzonych konsultacji w organizacjach członkowskich, OPZZ informuje że widzi potrzebę uregulowania finansowania lub dofinansowania, po osiągnięciu wieku emerytalnego, środków do życia osobom, które zrezygnowały z zatrudnienia lub go nie podjęły w okresie wychowywania dzieci. Jednak przedłożony do konsultacji projekt w aktualnym brzmieniu budzi szereg kontrowersji.

Oczekiwaniem OPZZ jest, że wszystkie osoby (matka lub ojciec), które wychowały dzieci, rezygnując z zatrudnienia, będą mogły skorzystać z tych rozwiązań. Wnioskujemy o uwzględnienie wszystkich osób wychowujących dzieci, na powyższych zasadach, proporcjonalnie do ich ilości np. w formie procentowego dodatku do emerytury. W przypadku osób niepracujących mogłaby to być emerytura częściowa, a od 4 dzieci pełna.

Uwaga nieuwzględniona.

Należy podkreślić, że okresy sprawowania opieki nad małymi dziećmi są już uwzględniane w wymiarze emerytury, bez względu na fakt, że do końca 1998 r. nie była za te okresy opłacana składka. Dopiero od 1999 r., w przypadku pracowników, za okres sprawowania opieki nad dzieckiem na urlopie wychowawczym, wszyscy pracownicy mają opłacane składki z budżetu państwa. Od 1 września 2013 r. z możliwości sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem skutkującej objęciem ubezpieczeniami społecznymi może skorzystać również osoba niebędąca pracownikiem, która zrezygnowała z aktywności zawodowej lub jej nie podjęła.

Na podstawie obecnie obowiązujących przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z budżetu państwa opłacana jest składka na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem (przez okres do 3 lat, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez nie 5. roku życia, a w przypadku dziecka, które z powodu stanu zdrowia potwierdzonego orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wymaga osobistej opieki tej osoby, przez okres do 6 lat, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 18. roku życia). Okres opieki nad dzieckiem po 1998 r. jest zatem okresem ubezpieczenia, który przekłada się na wysokość emerytury.

Również okres opieki nad dzieckiem sprawowany przed 1998 r. przez osoby urodzone po dniu 31 grudnia 1948 r. a które otrzymają emerytury z tzw. nowego systemu emerytalnego (systemu zdefiniowanej składki), jest uwzględniony w kapitale początkowym; analogicznie okresy sprawowania opieki nad dziećmi przez osoby urodzone przed 1 stycznia 1949 r. są uwzględniane przy obliczaniu emerytury (okresy nieskładkowe).

Tak więc osoby pracujące i godzące obowiązki rodzinne z pracą zawodową mają już pewnego rodzaju rekompensatę w postaci uwzględnienia sprawowanej opieki nad dziećmi w wymiarze emerytury.

3. Uwagi Rzecznika Finansowego:

1. Koncepcja wprowadzenia rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego jest z całą pewnością bardzo potrzebną regulacją. Dyskusyjne jest na ile do zaakceptowania jest wypłacanie w takiej samej wysokości świadczenia matce, która wychowywała kilkoro dzieci, pracowała i opłacała składki, ale nie na tyle długo, lub za zbyt niskim wynagrodzeniem, aby otrzymać minimalną emeryturę i drugiej matce, która miała liczną rodzinę i nigdy, z różnych powodów nie podjęła zatrudnienia. Wycena społeczna wychowywania co najmniej czwórki dzieci wyrażona wysokością przysługującego z budżetu państwa rodzicielskiego świadczenia

jest zatem różna. W pierwszym przypadku jest to kwota będąca różnicą między minimalną a wyliczoną ze składek emeryturą. W drugim pełna minimalna emerytura. Łączenie wychowywania dzieci z pracą zawodową to nierzadko konieczność związana z bardzo trudną sytuacją materialną. Natomiast niepodjęcie pracy przez matkę może wynikać z posiadania odpowiedniego zabezpieczenia materialnego (np. wysokie dochody partnera), a nie z potrzeby wychowywania dzieci, którymi nierzadko zajmuje się babcia lub inna osoba. Obecnie sytuacja majątkowa i materialna mogła już ulec istotnemu pogorszeniu i ze względu na jej bieżącą ocenę przyznane zostanie w pełnej wysokości rodzicielskie świadczenie. Możliwość wystąpienia powyższych sytuacji spowoduje, że system może być odbierany, jako niesprawiedliwy i zachęcający matki do dezaktywacji zawodowej. Matki czwórki dzieci mogą nie być zainteresowane wchodzeniem na legalny rynek pracy, bowiem będą korzystały z szerokiego katalogu świadczeń rzeczowych i pieniężnych na rzecz rodzin wielodzietnych oraz będą miały ustawowo zagwarantowane minimum emerytalne. Podsumowując, brak przy podejmowaniu decyzji o świadczeniu rodzicielskim całościowej oceny okoliczności nie spełnienia ustawowych warunków do przyznania emerytury może ten projekt poddać surowej krytyce społecznej. Wpłata w tej samej wysokości dodatku rodzicielskiego z tytułu wychowania co najmniej czwórki dzieci byłaby rozwiązaniem lepiej odbieranym zwłaszcza przez te kobiety, które wpłacały przez jakiś czas składki na pracownicze ubezpieczenie emerytalne i mają prawo do swojej, wprawdzie stosunkowo niskiej, emerytury.

2. Przyznanie prawa do świadczenia ma być uznaniowe i będzie odbywało się w drodze decyzji administracyjnej. Władza dyskrecyjna to uprawnienie do podejmowania decyzji w sposób nieskrępowany konkretnymi przepisami prawa. Nie oznacza to jednak możliwości wydawania decyzji bez uzasadnienia i kierując się indywidualnymi priorytetami. Zgodnie z k.p.a organy administracji publicznej prowadzą postępowanie w sposób budzący zaufanie jego uczestników do władzy publicznej, kierując się zasadami proporcjonalności, bezstronności i równego traktowania. Stąd też doprecyzowanie terminologii używanej w ustawie ma istotne znaczenie. Dotyczy to w szczególności pojęcia „wychowywanie dziecka”, czyli podstawowego kryterium przyznania świadczenia.

Uwaga uwzględniona.

2.1 W polskim systemie prawnym nie ma jednej obowiązującej definicji pojęcia „dziecko”. Ustawa o Rzeczniku Praw Dziecka za dziecko uznaje każdą istotę ludzką od poczęcia do osiągnięcia pełnoletności. Uzyskanie pełnoletności określają już odrębne przepisy. W rozumieniu Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych „dziecko” oznacza każdą istotę ludzką w wieku poniżej osiemnastu lat, chyba, że zgodnie z prawem odnoszącym się do dziecka uzyska ono wcześniej pełnoletność.

Należy spodziewać się, że przy przyznawaniu świadczeń rodzicielskich, wobec braku w ustawie dookreślenia tego pojęcia, będzie dokonywana różna indywidualna interpretacja. Można postawić następujące pytanie, na które odpowiedź nie jest jednoznaczna: czy przy ustalaniu prawa do świadczenia rodzicielskiego dla 60-letniej kobiety, w liczbie dzieci wychowywanych przez nią uwzględnione będzie np. 17-letnie dziecko współmałżonka, które uczy się, i z którym od roku mieszka wnioskodawczyni, nigdy niepracująca (bez prawa do emerytury), a zajmująca się do tej pory wychowaniem trójki swoich dzieci?

Jedynie w art. 2 projektu odniesiono się do pojęcia „dziecko” i zapisano, że ilekroć w ustawie jest mowa o dziecku - oznacza to dziecko własne lub współmałżonka lub dziecko przysposobione. Z tego zapisu wynika, że akceptowana jest formuła wyłącznie sądowego przysposobienia, a więc nie dotyczy wszystkich dzieci wychowywanych w rodzinie. Z uwagi na możliwość wystąpienia skomplikowanych stanów faktycznych jest to zapis zawężający

krąg uwzględnianych dzieci w stosunku do rozwiązań przyjętych w innych ustawach dotyczących rodziny. Przykładowo w ustawie o świadczeniach na rzecz rodziny termin dziecko oznacza dziecko własne, małżonka, przysposobione oraz dziecko, w sprawie którego toczy się postępowanie o przysposobienie, lub dziecko znajdujące się pod opieką prawną.

Uwaga częściowo uwzględniona. Definicja dziecka została rozszerzona.

2.2 Dla właściwej realizacji założonych celów ustawy niezbędne jest określenie w ustawie pojęcia „wychowanie” dzieci. W potocznym rozumieniu wychowanie jest rozumiane w kontekście edukacyjnym. Przyjęta przez projektodawcę definicja wychowywania dziecka, czyli głównego kryterium przyznawania świadczenia matce zamieszczona została tylko w uzasadnieniu do ustawy. I generalnie oznacza sprawowanie osobistej opieki nad dzieckiem, w celu należytego wykonywania pieczy nad jego osobą i majątkiem. Czy z racji wychowywania tej samej czwórki dzieci przez matkę, a po rozwodzie rodziców przez drugą żonę ojca, czyli w różnym czasie, możliwe będzie przyznanie świadczenia rodzicielskiego obu kobietom?

Uwaga uwzględniona.

3. Wydaje się niezbędne doprecyzowanie procedur przyznawania i wypłaty świadczeń rodzicielskich. W projekcie od strony realizacji świadczeń zaproponowano dwie instytucje. Wniosek o świadczenie jest składany w jednostce organizacyjnej ZUS albo KRUS (art. 5.2). Oznacza to, iż wyboru dokonuje wnioskodawca i już powstaje bałagan proceduralny. W dalszej kolejności wniosek jest rozpatrywany i podejmowana jest decyzja. I tu również występuje swojego rodzaju dwoistość i niedookreślenie kompetencji, a mianowicie świadczenie może przyznać Prezes ZUS, a jeżeli wnioskodawca legitymuje się okresami pracy w gospodarstwie rolnym świadczenie może przyznać Prezes KRUS (art. 6.1). Często jednak wnioskodawcą będą kobiety z krótkim, ale łączonym stażem pracy na roli i w systemie pracowniczym. Przykładowo kobieta urodziła i wychowywała piątkę dzieci. W ostatnim okresie była zatrudniona jako urzędnik - przez 3 lata, wcześniej opłacała przez 8 lat składki w KRUS, a więc nie ma prawa do emerytury rolniczej. Kobieta ukończyła 60 lat i nie ma żadnych dochodów. Wyliczona emerytura przez ZUS wraz ze zwiększeniem za okresy opłacania składki do KRUS jest bardzo niska. Zainteresowana występuje z wnioskiem o przyznanie rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego. Czy w świetle art. 6.1 projektu ustawy decyzję podejmuje Prezes ZUS, czy KRUS? Na podstawie decyzji wypłatę podejmuje organ rentowy (art. 7.4). Organ rentowy został określony, jako jednostka organizacyjna ZUS lub KRUS właściwa do realizacji wypłaty świadczeń, ale zgodnie z zapisami art. 476 § 4 Kodeksu Cywilnego organem rentowym jest w przypadku realizacji ubezpieczenia społecznego rolników Prezes KRUS.

Uwaga uwzględniona. Przepisy zostały doprecyzowane.

4. Z projektu ustawy nie wynika, czy zakłada się badanie sytuacji dochodowej w trakcie pobierania rodzicielskiego świadczenia, czy też ocena sytuacji majątkowej i materialnej istotna jest tylko przy podejmowaniu decyzji? Do rozważenia byłoby skorzystanie z procedur postępowania obowiązujących przy przyznawania emerytur i rent w drodze wyjątku przez Prezesa ZUS albo KRUS. Przyznanie emerytury w drodze wyjątku jest możliwe tylko wówczas, gdy w wyniku szczególnych okoliczności nie zostały spełnione warunki w zwykłym trybie. Ponadto muszą być spełnione jeszcze inne warunki, tj. wnioskodawca był kiedyś ubezpieczony, nie może podjąć pracy ze względu na wiek lub całkowitą niezdolność do pracy oraz brak jest niezbędnych środków utrzymania. Nie są to oczywiście świadczenia o czysto socjalnym charakterze, natomiast podobnie jak w przypadku projektowanego rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego są finansowane z budżetu państwa, a ich przyznanie oparte jest na uznaniu administracyjnym.

Projektując regulacje projektu ustawy o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym oparto się na doświadczeniach z zakresu przyznawania emerytur i rent w drodze wyjątku. Projektowane przepisy dotyczą jednak innej formy świadczenia i innego kręgu osób zainteresowanych.

4. Uwagi Prezesa Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej:

1. Przedstawiony do zaopiniowania projekt ustawy o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym przewiduje wprowadzenie nowego rodzaju świadczenia, którego celem ma być - jak wynika z art. 4 projektu „zapewnienie niezbędnych środków utrzymania osobom (...), które zrezygnowały z zatrudnienia lub innej działalności zarobkowej albo ich nie podjęły ze względu na wychowanie dzieci”. Grono osób uprawnionych do ubiegania się o to nowe świadczenie, jak również okoliczności będących podstawą jego przyznania określa art. 3 projektu. Na tym tle należy zwrócić uwagę na następujące kwestie.

2. W art. 3 ust. 5 pkt 2 projektu wskazano jedną z przesłanek wykluczających możliwość przyznania świadczenia. Stanowić ją ma okoliczność „długotrwałego zaprzestania wychowania małoletnich dzieci”. Biorąc pod uwagę, że podstawowym uzasadnieniem dla przyznawania rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego ma być realizowanie funkcji społecznie pożądanej (wychowanie dzieci) oraz związany z tym brak możliwości samodzielnego wypracowania dochodu niezbędnego do utrzymania, zrozumiałe jest dążenie autorów projektu do ograniczenia potencjalnych beneficjentów tego świadczenia do tych osób, które były faktycznie zaangażowane w sprawowanie osobistej opieki nad dziećmi. Niemniej posłużenie się bardzo ogólną formułą „długotrwałości” może - w niektórych sytuacjach rodzic poważne wątpliwości, jako negatywna przesłanka przyznania świadczeń osobom nie mającym prawnej lub faktycznej możliwości realizowania swoich zadań rodzicielskich. Chodzi tu np. o osoby, które wskutek poważnego uszczerbku na zdrowiu, wywołanego działaniami od nich niezależnymi, nie były w stanie sprawować osobistej opieki nad dziećmi w dłuższym okresie. Podobnie dotyczyć to może osób, które w różnych okolicznościach zostały niesłusznie skazane na karę pozbawienia wolności lub też w inny sposób bezpodstawnie pozbawione wolności. Przywołane przykłady nie wyczerpują katalogu okoliczności, w których samo „długotrwałe” niewykonywanie zadań utożsamianych z wychowaniem, może nie stanowić miarodajnego kryterium odmowy przyznania świadczenia. W tym kontekście rozważyć można np. dookreślenie przesłanki wynikającej z art. 3 ust. 5 pkt 2 projektu przez dodanie kategorii winy. W efekcie przepis ten mógłby stanowić, że świadczenie nie przysługuje „w przypadku długotrwałego zawinionego” niewykonywania działań utożsamianych przez autorów projektu z wychowaniem.

3. Z powyższą uwagą wiąże się kolejna, dotycząca samego sformułowania zastosowanego w art. 3 ust. 5 pkt 2 projektu. Użyte w tym wypadku określenie „długotrwałego zaprzestania” zdaje się odnosić do dwóch różnych sytuacji, które - z istoty rzeczy - nie powinny być zestawiane ze sobą. Z jednej strony bowiem mowa jest tu o „długotrwałości”, a więc jakimś procesie rozciągniętym w czasie. Z drugiej zaś o „zaprzestaniu”, które z definicji ma charakter definitywny i - w tym znaczeniu - dotyczy czynności jednorazowej i zakończonej. Trudno jest bowiem wyobrazić sobie „zaprzestawanie”, które miałyby trwać w czasie i wiązać się z serią działań skutkujących owym definitywnym skutkiem. W efekcie literalne odczytanie przesłanki ujętej w proponowanym przepisie może budzić pewne wątpliwości. Nie trudno stwierdzić, że intencją autorów projektu miało być wyłączenie z grona potencjalnych świadczeniobiorców tych osób, które w dłuższym okresie nie realizowały zadań wychowawczych. Wydaje się, że podobny efekt można osiągnąć posługując się formułą opisową wskazującą np. na „długotrwałe niewykonywanie obowiązku sprawowania osobistej pieczy nad osobą i majątkiem dziecka”. Możliwe jest również zastosowanie odwołania do definicji wychowania w takim ujęciu, jakie autorzy projektu zaproponowali obecnie w uzasadnieniu. W takim wypadku wymagałoby to jednak przeniesienia tej definicji do tekstu

ustawy, np. do jej słowniczka (art. 2 projektu).

Łączne zestawienie uwag zasygnalizowanych w pkt 2 i 3 mogłoby skutkować ujęciem przesłanki określonej w art. 3 ust. 5 pkt 2 projektu w następujący sposób: „w przypadku długotrwałego, zawinonego niewykonywania obowiązku sprawowania osobistej pieczy nad osobą i majątkiem dziecka”.

4. Odrębną od podnoszonych dotychczas uwag stanowi wątpliwość dotycząca samej kategorii „długotrwałości”, użytej w analizowanym uprzednio przepisie. W uzasadnieniu projektu wskazano, że „*długotrwałe zaprzestanie wychowania małoletnich dzieci*” następować ma m.in. „ze względu na *długotrwałe odbywanie kary pozbawienia wolności*”(s. 3 uzasadnienia).

Uwaga uwzględniona. Przepisy zostały przeredagowane

4.1. Trzeba zaznaczyć, że nie jest klarowne to, w jaki sposób należy rozumieć sformułowanie „długotrwałe odbywanie kary pozbawienia wolności”. Zwrot ten nie występuje w aktach prawnych, ale wyłącznie w języku prawniczym. Biorąc pod uwagę brzmienie art. 32 k.k. oraz art. 37 k.k. kara pozbawienia wolności trwa najkrócej miesiąc, najdłużej 15 lat. Odrębne rodzajowo kary pozbawienia wolności mogą trwać dożywotnio lub 25 lat. W szczególnych sytuacjach przewidzianych w ustawie, kara pozbawienia wolności może trwać 20 lat (art. 38 k.k.).

Na tle powyższego można wskazać, że pojęcie długotrwałości kary nie jest bynajmniej tożsame z długotrwałym okresem przerwy w wychowywaniu dzieci. Mając na uwadze kodeksowe unormowanie dotyczące wymiaru kary pozbawienia wolności, jako karę długotrwałą można uznać np. karę 12 lat pozbawienia wolności. Z kolei np. kara w wymiarze 6 miesięcy pozbawienia wolności jest względnie krótkotrwałą. Nic jest jednakże jasne to, czy owa krótkotrwałą kara pozbawienia wolności jednocześnie może być uznana za taki okres przerwy w wychowywaniu dzieci, który nie jest długotrwały. Możliwe jest bowiem, że z punktu widzenia celów przyznania świadczenia długotrwałość przerwa w wychowywaniu dziecka będzie oceniana za pomocą odmiennych kryteriów. Kwestia ta ma istotne znaczenie, gdyż względem większości skazanych na karę pozbawienia wolności, karę orzeka się w wymiarze stosunkowo niewielkim, tj. od 6 miesięcy do 2 lat. W 2016 r. bezwzględną karę pozbawienia wolności w wymiarze 6 miesięcy orzeczono względem 7004 osób, 7-11 miesięcy - 7552 osób, 1 rok 6137 osób, a z kolei w wymiarze 5-8 lat - 356 osób, 8-10 lat - 99 osób, 10-15 lat - 137 osób (zob. „*Statystyka sądowa. Prawomocne skazania osób dorosłych 2012-2016*” Departament Strategii i Funduszy Europejskich Ministerstwa Sprawiedliwości, Warszawa 2017, s. 23).

4.2. W systemie prawa pojęcie „długotrwały” bywa stosowane w ujęciu formalnym, co polega na określeniu czasu trwania danego zjawiska tak, aby można je uznawać za „długotrwałe”. W tym ujęciu występuje np. w art. 6 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 15 września 2017 r. o Narodowym Instytucie Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1813), w którym przewidziano, że Przewodniczący Komitetu odwołuje Dyrektora przed upływem kadencji w przypadku utraty zdolności do pełnienia powierzonych obowiązków - na skutek długotrwałej choroby, trwającej co najmniej 6 miesięcy. W art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, za długotrwały uszczerbek na zdrowiu uważa się takie naruszenie sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie czynności organizmu na okres przekraczający 6 miesięcy, mogące ulec poprawie. Zgodnie z § 29 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2015 r. poz. 1110) przez długotrwałą opiekę i pomoc w pełnieniu ról społecznych rozumie się konieczność jej sprawowania przez okres powyżej 12 miesięcy.

Niekiedy ustawodawca posługuje się kryterium „długotrwałości” bez jego ścisłego określenia. Podlega ono wówczas wykładni stosownie do okoliczności. W takim ujęciu występuje ono jako znamię przestępstwa określonego w art. 156 k.k. i odnosi się do znamienia rzeczownikowego „choroby”. W starszym orzecznictwie przyjmowano, że choroba długotrwała to taka, która narusza funkcjonowanie organizmu na okres przekraczający 6 miesięcy, obecnie z uwagi na postęp medycyny w leczeniu wszystkich chorób przyjmuje się, że ciężka choroba długotrwała to taka, która poważnie upośledza funkcjonowanie organizmu przez okres przekraczający 3 miesiące. Co więcej, w orzecznictwie wyrażono pogląd, zgodnie z którym „długotrwałość” choroby należy oceniać *in concreto*, tj. przy uwzględnieniu okoliczności konkretnego uszczerbku na zdrowiu i wynikłej z niego choroby, nie sposób zaaprobować tych poglądów, które opowiadają się za sztywnymi granicami czasokresu trwania choroby (zob. wyrok SA w Lublinie z dnia 31 maja 2004 r., II AKa 98/04, Lex nr 143644; wyrok SA w Katowicach z dnia 27 września 2012 r., II AKa 214/12, LEX nr 1284943).

Inny przykład stanowi art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508), w którym przewidziano, że pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom m.in. z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Ustawodawca nie zdefiniował pojęcia długotrwałości choroby. W doktrynie uznaje się, że „dla ustalenia, czy mamy do czynienia z chorobą długotrwałą, a więc taką, której leczenie jest rozłożone w czasie, konieczne będzie posłużenie się zaświadczeniem lekarskim” (zob. I. Sierpowska, *Pomoc społeczna. Komentarz*, Wolters Kluwer 2017).

W perspektywie niepełnosprawności człowieka interpretując dyrektywę 2000/78/WT. Trybunał Sprawiedliwości UE uznał, że w ramach rozpatrywania „długotrwałego” charakteru ograniczenia zdolności danej osoby sąd odsyłający powinien uwzględnić wszystkie czynniki obiektywne na podstawie materiałów, którymi dysponuje, a w szczególności w oparciu o dokumenty i zaświadczenia dotyczące stanu tej osoby, sporządzone z uwzględnieniem aktualnej wiedzy oraz aktualnych danych medycznych i naukowych (pkt 42 wyroku TS w sprawie C-395/15, *Daouid*).

Podane przykłady wskazują wyraźnie, że jakkolwiek klauzula generalna „długotrwałości” wykorzystywana jest niekiedy w systemie prawa, to jednocześnie jej stosowanie musi nawiązywać do kryteriów wskazanych bądź w samym tekście prawnym (ujęcie formalne), bądź też stanowić efekt jego wykładni (ujęcie materialne). Chodzi tu o uwzględnienie specyfiki stosunku prawnego, w ramach którego klauzula ta ma być stosowana. Jak już bowiem wyjaśniono, okoliczność „długotrwałość” w odniesieniu do choroby niekoniecznie musi za taką uchodzić w kontekście pozostawiania bez stałej pracy, czy w sferze wychowania dzieci. Biorąc to pod uwagę zasadne wydaje się bardziej precyzyjne dookreślenie (czy to w samym tekście projektu, czy choćby w jego uzasadnieniu) kryteriów, jakimi powinien posługiwać się organ stosujący art. 3 ust. 5 pkt 2 projektu, aby jego rozstrzygnięcia dotyczące przyznania bądź nieprzyznania świadczenia przewidzianego w projekcie nie były dowolne.

Przepisy projektu ustawy zostały przeredagowane w taki sposób, by nie wzbudzać wątpliwości w zakresie możliwości przyznania rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego lub odmowy jego przyznania. Należy jednak podkreślić, że każdy wniosek o rodzicielskie świadczenie uzupełniające będzie rozpatrywany indywidualnie, co pozwoli na uwzględnienie przy podejmowaniu decyzji wszelkich czynników rzutujących na prawo do powyższego świadczenia.

5. Uwagi Fundacji Przyjaciółka

Projektowana ustawa ma na celu uhonorowanie i docenienie okresu wychowywania dzieci, a jej zadaniem jest zapewnienie środków utrzymania osobom, które zrezygnowały z zatrudnienia lub go nie podjęły ze względu na wychowywanie dzieci w rodzinach wielodzietnych.

W projekcie ustawy, podając definicję „dziecka” określono, że świadczenie będzie przysługiwało osobom, które wychowały dziecko własne lub przysposobione. W definicji tej nie uwzględniono dzieci powierzonych do rodzinnej pieczy zastępczej i wychowywanych przede wszystkim przez rodziny zastępcze spokrewnione lub rodziny zastępcze niezawodowe, ponieważ w przypadku zawodowej pieczy zastępczej nie będzie prawdopodobnie konieczności, aby te osoby pobierały rodzicielskie świadczenie uzupełniające.

Z informacji statystycznej na temat rodzinnej pieczy zastępczej (WRiSPZ-P za 1 połowę 2017 roku) kierowanego przez Panią Minister resortu wynika, że obecnie mamy w Polsce 165 rodzin zastępczych niezawodowych, które wychowują czworo i więcej dzieci oraz 1.202 rodziny zastępcze spokrewnione, które wychowują troje i więcej dzieci (niestety nie raportujecie Państwo danych o rodzinach zastępczych spokrewnionych wychowujących czworo i więcej dzieci, co być może świadczy o tym, że nie ma zbyt wielu takich rodzin).

Z naszych doświadczeń wynika, że w przypadku części tych rodzin nie są one w stanie podjąć pracy zawodowej ze względu na opiekę nad powierzonymi dziećmi co prawdopodobnie skutkuje brakiem świadczenia emerytalnego. Skala osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, którym potencjalnie przysługiwałoby rodzicielskie świadczenie uzupełniające, nie powinna wpłynąć znacząco na sporządzoną przez Państwa ocenę skutków regulacji.

Wnosimy o uwzględnienie tych rodzin w projektowanym akcie prawnym i wprowadzenie następujących zmian w jego treści:

Art. 2.

Ilekroć w ustawie jest mowa o:

1) dziecku - oznacza to dziecko własne lub współmałżonka, dziecko przysposobione lub pozostające w rodzinnej pieczy zastępczej;

Art. 3.

1. Świadczenie może być przyznane:

1) matce, która urodziła i wychowała lub wychowała, w tym w rodzinnej pieczy zastępczej, co najmniej czworo dzieci;

2) ojcu, który wychował, w tym w rodzinnej pieczy zastępczej, co najmniej czworo dzieci - w przypadku śmierci matki dzieci albo porzucenia dzieci przez matkę.

Art. 5.

4. Do wniosku należy dołączyć akty urodzenia dzieci lub postanowienia sądu o powierzeniu w rodzinną pieczę zastępczą oraz oświadczenie o sytuacji rodzinnej, majątkowej i materialnej oraz inne dokumenty, które mogą mieć wpływ na przyznanie świadczenia.

Wprowadzenie tych zapisów będzie stanowiło kolejny krok na drodze zachęcania społeczeństwa do podjęcia się opieki nad powierzonymi dziećmi i jednocześnie będzie sygnałem, że rodzinną pieczę zastępczą jest kierunkiem, w którym rząd stara się konsekwentnie i systemowo podążać.

6. Uwagi Koalicji na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej

Prosimy o uwzględnienie w proponowanych zmianach rodziców zastępczych sprawujących opiekę nad dziećmi powierzonymi do rodzinnej pieczy zastępczej.

Wnosimy o uwzględnienie w projektowanym akcie prawnym i wprowadzenie następujących zmian w jego treści:

Art. 2.

Ilekcioć w ustawie jest mowa o:

1) dziecku - oznacza to dziecko własne lub współmałżonka, dziecko przysposobione lub pozostające w rodzinnej pieczy zastępczej;

Art. 3.

1. Świadczenie może być przyznane:

1) matce, która urodziła i wychowała lub wychowała, w tym w rodzinnej pieczy zastępczej, co najmniej czworo dzieci;

2) ojcu, który wychował, w tym w rodzinnej pieczy zastępczej, co najmniej czworo dzieci - w przypadku śmierci matki dzieci albo porzucenia dzieci przez matkę.

Art. 5.

4. Do wniosku należy dołączyć akty urodzenia dzieci lub postanowienia sądu o powierzeniu w rodzinną pieczę zastępczą oraz oświadczenie o sytuacji rodzinnej, majątkowej i materialnej oraz inne dokumenty, które mogą mieć wpływ na przyznanie świadczenia.

Wprowadzenie tych zapisów będzie stanowiło kolejny krok na drodze zachęcania społeczeństwa do podjęcia się opieki nad powierzonymi dziećmi i jednocześnie będzie sygnałem, że rodzinna piecza zastępcza jest kierunkiem, w którym rząd stara się konsekwentnie i systemowo podążać.

*Odnosząc się do uwagi **Fundacji Przyjaciółka oraz Koalicji na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej** należy podkreślić, że rodzicielskie świadczenie uzupełniające, przysługuje w przypadku nieposiadania niezbędnych środków utrzymania ze względu na niepodjęcie lub niekontynuowanie zatrudnienia ze względu na wychowywanie dzieci w rodzinie wielodzietnej.*

Rodzina zastępcza jest to instytucja powoływana na mocy ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, z późn. zm.). Pieczę zastępczą w formie rodzinnej obejmowane są dzieci, które z jakichkolwiek powodów nie mają zapewnionej opieki przez rodziców. Dziecko trafia do rodziny zastępczej za uzyskaniem zgody rodziny, w której ma się znajdować i po uzyskaniu orzeczenia sądu rodzinnego o konieczności umieszczenia dziecka w takiej rodzinie. Dziecko będące pod opieką rodziny zastępczej może w niej przebywać do osiągnięcia pełnoletniości lub maksymalnie do 25 roku życia jeżeli zachodzą ku temu odpowiednie przesłanki. W jednej rodzinie może jednorazowo przebywać troje dzieci lub osób które osiągnęły pełnoletniość będąc pod opieką tej rodziny. Wyjątek stanowi tu rodzeństwo, które, jeżeli rodzina zastępcza wyrazi na to zgodę, może wspólnie przebywać w jednej rodzinie. Każdej rodzinie zastępczej przysługuje świadczenie na koszt utrzymania każdego dziecka znajdującego się w tej rodzinie. Do świadczenia na koszt utrzymania dziecka w razie jego niepełnosprawności bądź innych dodatkowych kosztów przysługują dodatki pieniężne pozwalające na zapewnienie odpowiednich warunków życia dziecku, które ich wymaga. Dziecko przebywające w rodzinie zastępczej ma szansę powrotu do swojej rodziny biologicznej w przypadku, kiedy pod nadzorem odpowiednich instytucji rodzina ta będzie w stanie wykazać, że jest już zdolna do

tego, aby w pełni zaopiekować się dziećmi, które wcześniej zostały umieszczone w rodzinie zastępczej.

Wyraźną rozbieżnością pomiędzy osobami, którym może być przyznane rodzicielskie świadczenie uzupełniające, a postulatem wnioskujących o rozszerzenie kręgu uprawnionych na pieczę zastępczą jest kwestia finansowania utrzymania dzieci. W przypadku rodziny zastępczej otrzymuje ona stałe comiesięczne kwoty przeznaczone na dzieci będące pod jej opieką, a dodatkowo istnieje możliwość otrzymywania świadczeń, jeżeli któreś z dzieci będące pod opieką rodziny zastępczej wymaga większych nakładów finansowych (chodzi tu między innymi o niepełnosprawność dziecka). W przypadku opieki sprawowanej przez własnych rodziców takie świadczenia są bardzo ograniczone.

Dodatkowo, ze względu na charakter pieczy i różne formy instytucjonalne jej sprawowania, a przede wszystkim założenie jej tymczasowości - nie wydaje się zasadne, by do uzupełniającego świadczenia rodzicielskiego miały prawo osoby sprawujące opiekę nad dziećmi w ramach pieczy.

Należy podkreślić, że założeniem reformy systemu pieczy zastępczej jest podejmowanie działań na rzecz reintegracji rodziny, z której zabrano dziecko. „Nowe podejście do opieki zastępczej nad dzieckiem zakłada prymat rodziny nad opieką zastępczą, prawo dziecka do wychowywania się w rodzinie naturalnej i obowiązek udzielania przez pomoc społeczną wsparcia dla rodziny w wypełnianiu zadań w stosunku do dziecka. Przyjmuje się zasadę tymczasowości opieki zastępczej, przy czym „tymczasowość” odnosi się do charakteru pobytu dziecka poza rodziną – do momentu powrotu do rodziny naturalnej. Chodzi tym samym o reintegrację dziecka za rodziną, o zapobieżenie jego częstemu przechodzeniu z jednej placówki do drugiej. (...) Jednym z bardzo ważnych szczegółowych rozwiązań jest wymóg współpracy realizatorów różnych form opieki zastępczej z rodziną biologiczną wychowanka.”

Warszawa, 14 stycznia 2019 r.

Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE.920.1263.2018 / 14 / as

dot.: RM-10-3-19 z 09.01.2019 r.

Pan
Jacek Sasin
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia

o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym, wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożonym projektem ustawy pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

z up. Ministra Spraw Zagranicznych
Piotr Wawrzyk
Podsekretarz Stanu

Do wiadomości:
Pani Elżbieta Rafalska
Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej